

מבי מדרשא

חג השבועות תש"פ גיליון מס' 3

המדרשה
החסידית
לצעירים

עמ' 15

"הורות היא מסע... וכמו בכל מסע, יש צורך
באריזת תרמיל שיתאים לתנאי הדרך..."

היועץ החינוכי הרב יצחק יונה משרטט
קווים לתרמיל ההורות

עמ' 8

"במקום לחפש נוסחאות 'כיצד להשפיע עליהם'
ו'איך לגרום לשינוי אצלם'"

המחנך הרב צבי אריה אדלר בטור נוקב

עמ' 27

"תמיד היה לי חלום להשפיע וליזום...
אמרתי לעצמי זו ההזדמנות להגשמת
החלום לנסות להשפיע"

תחקיר על מועצת התלמידים
במדרשה החסידית

הרב ישראל שיינפלד

"מאז ומתמיד הרובד
הנסתר מאוד סיקרן את
הוגי הדעות ובני אנוש"

עמ' 20

אודות המדרשה

המדרשה מיועדת לבחורים בגילאי 13-18 המגיעים מבתי חסידיים איכותיים, בעלי כושר ורצון למידה, השואפים להתקדם ולהתעלות רוחנית וזקוקים לשם כך לתחומי עניין ולימוד נוספים בעזרתם הם מעשירים את סדר יומם. המדרשה מתעתדת להיות בעז"ה בית יוצר מפואר לאברכים חסידיים יראי שמים ועובדי ה' אשר יהיו מצוידים במגוון הכלים הנדרשים למימוש עצמי וחיי מעשה - תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם.

החזון

אנחנו מאמינים כי לכל בחור באשר הוא מגיעה ההזדמנות לממש את כל כוחותיו וכישרונותיו ולהוציא מן הכוח אל הפועל את הפוטנציאל הגלום בו. בעזרת חינוך מושקע ואיכותי משולב באהבה ואמון יגדל בנכם לבחור איכותי מלא וגדוש בתו"ש, מלא סיפוק עצמי וחדור מוטיבציה להצלחה בכל שטחי החיים. תכנון ארוך, יסודי וקפדני הוביל לרעיון אשר נבנה תוך התייעצות מתמידה עם טובי אישי החינוך ובליווי גדולי ישראל, אדמו"רים ורבנים שליט"א. הלימודים במדרשה הופכים את הלומדים בה לשנים מלאות וגדושות שתהווה בסיס איתן ויציב לבנין אישיותו וצמיחתו הרוחנית וילוו אותו משך כל ימי חייו.

(הרב מנחם בומבך ראש המדרשה)

בית מדרש וחדרי שיעורים מרווחים, מטבח וחדר אוכל בסטנדרטים גבוהים, חדרי פנימיה נוחים ומאובזרים.

דמות הבוגר, אוהב את ה' ותורתו, מחויב לעולם התורה והיראה אוהב את הבריות, משתלב בקהילה, ומעורב בחיי מעשה.

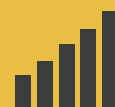
בזכות המרחב המקצועי והטיפוח האישי יזכה הלומד בה לגלות את יכולתיו האישיות יקבל כלים מעשים לחיים יתנסה במגוון רחב של פעילויות.

המדרשה ממוקמת בעיר ביתר עילית בקמפוס רחב ידיים הכולל את כל התנאים הנדרשים לבחורים כדי לשקוד על תלמודם ולהתעלות בתורה ועבודת ה' מתוך הרחבת הדעת.

על הצוות נמנים אנשי חינוך וצוותי הוראה מנוסים ומובילים, אשר נבחרו בקפדנות.

דגש מיוחד הושם על תכניות הלימודים שכולן עד לאחת עברו סינון והתאמה קפדנית לרוח ישראל סבא והיו למראה עיניהם ואישורם של גדולי ישראל.

תוכן עיניים

04 בין צדק לשיפוטיות
הרב מנחם בומבך

06 כמה חביבין
הרב ישראל קושמרסקי

08 דברים שבלב
הרב צבי אריה אדלר

10 מאחורי המסכה
הרב מנחם שטרנהל

14 ושמחת בכל הטוב
הרב יצחק מ.

15 צידה לדרך
הרב יצחק דן יונה

16 תלמידים כותבים
מכתבים למערכת

18 חג הביכורים
הרב אהרן איינהורן

19 מפתח לקיום התורה
הרב יצחק צדוק

20 צלוחית של פליטון
הרב ישראל שיינפלד

22 בסיס להשגת יעדים
הרב ישראל קולא

24 מודעות
הרב אריה בומבך

25 משימת התורה
הרב מאיר גרינבוים

26 לדעת לריב
הרב משולם קליין

אני מאמין

- העמדת התלמיד במרכז העשייה החינוכית
- הקניית כישורי חיים
- חיזוק המשמעת העצמית והמחויבות האישית
- טיפוח הכישרון האישי והעשרה בתחומי עניין
- עידוד להישגיות לימודית וחברתית

- בלימוד תורה מתוך אהבה וחיבור
- חינוך לדרך תורה ויראת שמים
- עבודת המידות ובין אדם לחבירו
- העמקת הקשר הפנימי והרוחני ועיצוב הזהות האישית
- שימת דגש על עולמו האישי והחברתי של התלמיד

י"ל ע"י

המדרשה החסידית לצעירים
רח' רבי עקיבא 100 ת.ד. 2142
ביתר עילית 9050000
טל: 02-5807336 פקס: 02-5807366
www.mcl.org.il

בין צדק לשיפוטיות

יוסף רוזמן המלמד במכללת דסון במונטריאול כתב מאמר מעורר השראה ומלא בתובנות מרתקות על הקהילה החסידית.

יוסף הוא יהודי שאינו שומר תורה ומצוות, שגר בשכונות ריצ'לר אשר כ-50 אחוז מתושביה משתייכים לקהילה החסידית.

יוסף תמיד שמר מרחק משכניו החסידים, אבל בימי הקורונה כשכולם הסתגרו בבתים

הוא הרגיש לפתע קרוב לשכניו החסידים. הוא היה עד לתפילות הבוקר והערב

והוא מתאר ניגונים עתיקים וקסומים משתפכים להם ברחוב הריק והשומם.

"הניגונים הפיצו הדים של פעם אשר העלו בי כמיהה רוחנית עלומה.

שמתי לב שאבות ובנים, סבים ונכדים מתקרבים יחד כשהם ניצבים במדרגות הקדמיות

או נשענים במרפסות. העוברים ושבים נועצים את מבטיהם אל עבר התופעה המוזרה

אבל אני למדתי שיש לנו הרבה מה ללמוד מהחסידים על קהילתיות, על חברות ואותנטיות,

על היחסים במשפחה, על חסד ובעצם על מה לא".

רוזמן ממשיך במאמר ארוך ומפרט ומתאר את השינוי המהותי שהתחולל בו בזכות המפגש היומיומי שלו עם הקהילה החסידית

וגם מתאר את הצעדים המעשים שנקט בכדי לשמור על התגלית ולשמר אותה. המאמר מקורי ומרענן אבל הקטע המשמעותי

ביותר לטעמי הוא הפסקה הבאה "מי שמתבונן בדרכי הקהילה בהקשר האנושי יכול להבין מדוע הסיכוי להידבק בקבוצה הזאת

הוא גדול הרבה יותר. די במפגש אחד בבית כנסת וריקוד קטן בכדי שכולם ידבקו".

לפני חודש התקשר אלי חבר קרוב איש רב פעלים, שאינו משתייך לציבור החרדי. הוא היה מלא כעס ותסכול מהעובדה

שהחרדים לא קשובים להוראות של משרד הבריאות.

ניסיתי להסביר לו, שההתנהגות האמורה אינה משקפת את התנהגותו האחראית והבוגרת של כלל הציבור.

והנה, לפני כמה ימים היה הוא זה אשר הפנה אותי למאמרו של יוסף רוזמן... והוא אמר לי שזו פשוט חובה להפיץ את המאמר הנפלא הזה. הדברים הכנים והאמתיים דיברו גם אליו והוא הצליח לראות דברים שלא חשב עליהם קודם.

השיח החינוכי שלנו מתמקד בעמידה איתנה ובזקיפות קומה לצד הידיעה כי אנו שייכים לקהילה שיש לנו את כל הסיבות להתגאות על השתייכות אליה. לצד זאת, אנו משננים כל העת כי זהו גם הזמן שמלמד על הצורך להמעיט בשיפוטיות כלפי הסובב אותנו. במהלך התקופה אנו נתקלים באינספור התנהגויות שונות של הסובבים אותנו וכל דבר עשוי לעורר בנו ביקורת ושיפוטיות. כבני אנוש, יש בנו את הנטייה לקטלג האם זה שייך לטוב או רע לצודק ולטועה. הפסוק אומר "בצדק תשפוט עמיתך" ורש"י מסביר שהכוונה היא לדון את הזולת לכף זכות. הצדק האמיתי הוא לדון לכף זכות. הגדולה שלנו טמונה ביכולתנו לפרש כל התנהגות לטובה, להתבונן בטוב הרחב ופחות במעשה ספציפי. באפשרותנו להתבונן במכלול ולהבין שמאחורי כל מעשה יש מניע פנימי והגדולה האמתית היא לאמץ קרוב לליבנו את ראיית הטוב!

דברים שבלב

את הסיפור הנפלא שלפנינו נהג לספר המגיד הירושלמי הנודע רבי שלום שברדון זצ"ל:

גביר כביר התגורר ברוסיה בימים שקודם המהפכה הקומוניסטית ושמו ר' דונש. אותו ר' דונש מיודענו היה אחד הגבירים הגדולים ברוסיה רבתי, בעל צדקה גדול וגם איש חכם ונבון. הוא זכה לקחת לבנותיו חתנים מעולים ודגולים שהיו תלמידי חכמים מופלגים ומורמים מעם. לעת זקנתו זכה לחונן את עפר ארץ הקודש ואף נטמן בה. סיפרו עליו על ר' דונש כי הגם שנתן נתינה הגונה לכל

פונה ומבקש - היה פונה אחד שלכבודו היה ר' דונש יוצא מגדרו במלוא מובן המילה. פונה זה היה לא אחר מהצדיק רבי יוסף יוזל הורביץ - הידוע בכינויו 'הסבא מנובהרדוק'. בכל עת שהיה הסבא מופיע במשרדו של ר' דונש היה הלה פותח בפניו את הקופה לרווחה ואומר לו: "קח לך ככל שתחפוץ!"

פעם אחת בא רב גדול לר' דונש וביקש ממנו סכום כסף עבור מטרה חשובה. ר' דונש כמובן הרים את תרומתו שהיתה תרומה נכבדה בהחלט, אלא שהסכום שנתן לא סיפק את הרב והוא לא היה מרוצה. אמר אפוא אותו רב לר' דונש: "סלח לי ואל נא תכעס עלי, אך ברצוני לשאול אותך שאלה" - "רשאי אתה לשאול כרצונך" השיב הגביר. "אמור נא לי", שאל הרב, "מדוע כאשר הסבא מנובהרדוק בא אליך לבקש צדקה, נותן אתה לו סכומים עצומים ואילו לי, נותן אתה אמנם סכום יפה, אבל דל ביחס לצרכי. אינני יודע אם אני קטן ממנו או לא, אבל בוודאי שאיני בטלן יושב קרנות... באתי אליך בעניין חשוב מאוד מה ראית להעדיפו על פני?"

חיך ר' דונש והשיב: "ביקשת רשות לשאול שאלה, עכשיו אני רוצה לבקש רשות לתת לך תשובה, האם תרשה לי?" משנענה הרב לחיוב השיב ר' דונש ואמר: "לפי התנהגותך בביתי ובמשרדי, למד אני כי בטרם הגעת אלי עשית הכנות רבות לכבוד המעמד. אני יכול אפילו לשער כיצד התנהגת בביתך בטרם יצאת לדרכך. מן הסתם לבשת בגדי שבת, צחצחת את נעליך עד שהבריקו ואף הברשת את כובעך כראוי. לאחר כל ההכנות שאלת את הרבנית אם אתה נראה מכובד מספיק, הרי הולכים לגביר ר' דונש ולא דבר פשוט הוא - סוף כל סוף ר' דונש הוא ר' דונש... כאשר הגעת הנה, נקשת על הדלת בעדינות רבה. אני מניח שחששת להקיש בחזקה כדי שלא יראה הדבר כחוצפה. וכאשר פתחתי לפניך את

הדלת לא התיישבת על הכסא עד שהתיישבתי אני במקומי וזאת מתוך דרך ארץ ויראת כבוד כלפי.

"אמור נא לי, לשם מה כל חרדת הכבוד הזו? וכי מי אני ומה חיי? אלא מה, יש לי כסף! אמור מעתה, כסף הוא דבר חשוב מאוד. ובכן, סיים ר' דונש בניגון למדני, אם כסף הוא דבר כה חשוב, רוצה אני להשאירו אצלי..."

אבל כאשר מגיע אלי ר' יוזל (הסבא מנובהרדוק), הוא מקיש על הדלת בחזקה ללא כל התחשבות במעמדי. כאשר אני פותח לו את הדלת, הוא נכנס ומתיישב, ומתחיל לדבר אלי בניגון של מגיד המייסר את שומעיו: 'דונש'ל, דונש'ל, מה יהיה אתך? הרי חוץ מכסף אין בידך מאומה!' הוא מוכיח אותי נמרצות ומדבר אלי בשוויון נפש משל הייתי יהודי רגיל ככל יהודי אחר שפגש בשוק. מיחסו זה אני מבין שכסף הוא הבל ואינו מקנה לי מאומה - לא כבוד ולא מעמד. בכל עת שהוא יושב אצלי אני מבין וגם מרגיש בחוש כי כל כספי וזהבי הינם משוללי כל ערך לכן אין כל תימה מדוע אני פותח לפניו את הקופה ואומר לו שיקח ככל הדרוש לו!"

סיפור זה, כמו כל יתר הסיפורים שהיה ר' שלום בוחר להשמיע בדרשותיו, הינו סיפור עמוק ביותר הטומן בחובו מסרים רבים שיכולים לאלפנו בינה ולסייע לנו רבות בעבודת ה' הפרטית שלנו - כל אחד בתחמו.

בשורות הבאות נעסוק ברעיון מרכזי מתחום החינוך אשר 'ניגוני' הפנימי העמוק תואם להפליא את הסיפור ולקחו.

קולמוסים רבים נשתברו ועוד רבים יוסיפו להישבר בכדי להגדיר ולזקק את המושג "השפעה חינוכית" על שלל גווניו ומשמעויותיו. מאמרים ומחקרים אין סוף עסקו בנושא לאורכו ולרוחבו ודשו בו הדק היטב. רבים וטובים הציעו הצעות רבות ומגוונות - חלקן מבוססות על נסיון אישי בתחום ואחרות על מחקר והתבוננות במלאכתם של אחרים ועוד. הצד השווה שבכולם שאף אחד מהם טרם מצא וגילה את הדרך המיוחדת והמציאות בשטח תוכיח...

עומדים אנו ערב התקדש היום הגדול - יום בו ניתנה תורה לישראל. יסוד מוסד הוא בספרי החסידות כי כל מאורע מכונן בתולדות עמנו אינו בגדר "מאורע היסטורי" ותו לא אלא "ארוע

מתגלגל" החוזר על עצמו בכל שנה ושנה ממש כמתכונתו הראשונה ומרעיף עלינו את אותו טל תחיה רוחני שירד לעולם באותה שעה מקודשת ונשגבה בבחינת "בימים ההם בזמן הזה". ומאחר ועומדים אנו כאמור בערב חג מתן תורתנו והרי קיימא לן ש "תורה מלשון הוראה" אם כן הזמן גרמא לנסות ולעמוד על צפונותיה של ההוראה.

בגמרא במסכת שבת ישנם כמה דפים מלאים וגדושים בכל טוב העוסקים בנושא מתן תורה ומאירים את כל הפינות והמבואות של אותו מאורע אשר הוא הוא למעשה תכליתה של יציאת מצרים ובעצם תכליתה של הבריאה כולה. בדף פז' עוסקת הגמרא בסדר המאורעות - החל מראש חודש סיון עליו נאמר "ביום הזה באו מדבר סיני". הגמרא מספרת שביום הגיעם מן הדרך לא אמר להם משה שום ציווי משום חולשת הדרך. למחרת אמר להם "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים", ביום שאחריו הוסיף ואמר להם את מצוות הגבלה וביום שלאחריו נצטוו במצוות פרישה. אלא שכאן, בנוגע למצוות

הפרישה, משתמשת הגמרא בלשון שונה ובמקום "אמר להו מצוות פרישה" וכדומה נוקטת הגמרא בלשון "עבד להו פרישא" ושינוי זה אומר דרשני!

על שאלה זו כבר עמד הרה"ק בעל "ישמח ישראל" זי"ע כמובא בספר 'שיח שרפי קודש' וזה לשון קדשו:

"הלשון עבד פרישה תמוה, למה אינו אומר 'הגיד להם מצות פרישה'? ואמר בעל ישמח ישראל, כאשר משה רבינו ע"ה אמר לישראל מצוה זו נמאסה עליהם תאוה זו כל כך עד שלא היו צריכים לשום זירוז יותר"

(שיח שרפי קודש ח"ד לז')

ביאור הדברים- משה רבינו אכן אמר להם את הציווי ואת תוכנו

אולם לא אמירה גרידא היתה אלא עשיה של ממש. דיבורו של משה חדר אל תוך פנימיותם וחולל בהם שינוי של ממש ואשר על כן נקטה הגמרא לשון עשיה על שם התוצאה שחולל הדיבור! הדברים עמוקים ומטלטלים ומעידים כאלף עדים על שגב מעלתו של אומרם. אולם, כידוע לנו דברי תורה משולים לסולם שראשו

אמנם מגיע השמימה אך רגליו מוצבות ארצה. לצד רום מעלתם של הדברים כולנו יכולים ואף מחויבים ללמוד מהם הוראה לעובדא ולמעשה וכך נעשה גם אנו ונלמד בס"ד מדברי קדשו יסוד עצום ונפלא הטמון ומסתתר בקרבם.

כאמור, משה רבינו לא רק אמר לבני ישראל את אשר ציווה ה'. הוא העביר אליהם את הרצון הפנימי החבוי בציווי ה' והוא עשה זאת בצורה כל כך טובה ואמיתית עד שהדיבור פעל את פעולתו ושירש מקרבם כל רצון שאינו רצון ה'.

יסוד זה הינו היסוד והעצה לכל השפעה באשר היא - אם דיבוריו של המשפיע הינם בגדר 'דיבור פה' ורטוריקה גרידא אזי יהיה עליו לטרוח ולעמול קשות בכדי להעביר את

המסר לשומעיו ועל אחת כמה וכמה אם ירצה שהדברים יחקקו בלבבם ויובילו לשינוי כנה ואמיתי בהתנהגותם. לו יצליח הדובר "לעקוף" את כל המחסומים השונים העומדים בדרכו ויביא את המסר הישר אל תוך לבבם של השומעים או אז תהייה התוצאה שינוי אמיתי ועמוק שיהיה יציב ובר קיימא.

ובמילים אחרות, במקום לחפש נוסחאות 'כיצד להשפיע עליהם' ו'איך לגרום לשינוי אצלם' עלינו לעמול על עצמנו ולנסות להביא את עצמנו למצב בו יהיה הדיבור שלנו דיבור נקי ואמיתי. אם נזכה לדיבור שיגיע מעומק הפנימיות ולא מן השפה ולחוץ חלילה אל לנו 'לדאוג לו' ואין כל צורך לטכס עצה ותחבולה - הוא עצמו יעקוף את כל המכשולים, ימוסס את כל החסימות שיעמדו בדרכו ויפעל את פעולתו בצורה הטובה ביותר!

1. שהרי יעודו של הפסח הכנה הוא לעצרת וכפי שכתב בספר החינוך (מצוה ש"ו) "שבשביל זה הם נגאלים והיא תכלית הטובה שלהם וענין גדול הוא להם, יותר מן החירות מעבדות, ולכן יעשה השם למשה אות צאתם מעבדות לקבלת התורה, כי התפל עושין אות לעולם אל העיקר. ומפני כן, כי היא עיקרן של ישראל ובעבורה נגאלו ועלו לכל הגדולה שעלו אליה, נצטוו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד והנכסף ללבנו כעבד ישאף צל וימנה תמיד מתי יבוא העת הנכסף אליו שיצא לחירות כי המנין מראה לאדם כי כל ישעו וחפצו להגיע אל הזמן ההוא". ועוד כתב הרמב"ן בהקדמתו לספר שמות וזה לשון קדשו: "הנה הגלות אינו נשלם עד יום שובם אל מקומם ואל מעלת אבותם ישובו. וכשיצאו ממצרים, אף על פי שיצאו מבית עבדים, עדיין יחשבו גולים, כי היו בארץ לא להם, נבוכים במדבר. וכשבאו אל הר סיני ועשו המשכן ושב הקב"ה והשרה שכינתו ביניהם, אז שבו אל מעלות אבותם, שהיה סוד אלוה עלי אהליהם, והם הם המרכבה, ואז נחשבו גאולים". הרי לנו מפורש כי מהותו של חג הפסח היא הכשר והכנה ליום קבלת התורה.
2. וכמו שכתב רש"י בפרשת בראשית: "יום הששי. הוסיף ה' בששי, בגמר מעשה בראשית, לומר שהתנה עמהם על מנת שיקבלו עליהם ישראל חמשה חומשי תורה. דבר אחר, יום הששי, שכולם תלויים ועומדים עד יום הששי, הוא ששי בסיון המוכן למתן תורה".

”כמה חביבין”

פנינים חינוכיים ממעשה דר' שמעון

א. ”צאו ממערכתכם” - לעלות ’למעלה’ אבל לראות גם את ה’למטה’

משבר הקורונה מציף בפנינו כחלק מהשלכותיו, דילמות וסוגיות חינוכיות שמאז ומתמיד התמודדנו עמם בהצלחה או ללא הצלחה, כעת הם מוצבות בפנינו מצפות למענה. אנחנו שואלים את עצמנו, איך אנו מסגלים לילדינו ולעצמנו משמעת עצמית? למה אנחנו לא מצליחים לתפקד במצבי לחץ? איך נסגל לדור הצעיר אחריות ועול?

מעיון בסוגיית מעשה דר' שמעון בר יוחאי בשבת דף ל”ג: - הסוגיא שזה עתה עסקנו בה ביום ל”ג בעומר - אפשר לדלות מטמוניות ופנינים יקרים בנושאים אלו.

הגמרא מספרת על ישיבתם של אב ובנו התנאים הקדושים רבי שמעון ורבי אלעזר במערה ועל יציאתם משם לאחר 12 שנה. **”איתבו תריסר שני במערתא, אתא אליהו וקם אפיתחא דמערתא אמר מאן לודעיה לבר יוחי דמית קיסר ובטיל גזירתיה, נפקו חזו אינשי דקא כרבי וזרעי אמר מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה, כל מקום שנותנין עיניהן מיד נשרף, יצתה בת קול ואמרה להם להחרב עולמי יצאתם חיזרו למערכתכם”**. התנאים יוצאים מהמערה כשרפי מעלה, הם לא סובלים את אנשי העולם המגושמים העוסקים בחרישה וזריעה לפרנסתם, הם לא מבינים איך הם עוסקים ב”חיי שעה”? מעוצם קדושתם כל מה שבטווח ראייתם נשרף, ובת קול פוקדת עליהם לשוב למערה. גם אליהו כשהוא מודיע להם על ביטול הגזירה הוא מספר להם על כך בלשון נסתר **”מאן לודעיה לבר יוחי”...** כמי שאינו רוצה להורות להם על יציאתם מהמערה, עדיין לא הגיע הזמן.

הם חוזרים למערה ויוצאים רק לאחר שנה, ואז הם מקבלים הוראה ישירה מבת קול **”צאו ממערכתכם”**, הזמן כבר ראוי לכך. ”הדור אזול איתבו תריסר ירחי שתא אמרי משפט רשעים בגיהנם י”ב חדש יצתה בת קול ואמרה צאו ממערכתכם, נפקו, כל היכא דהוה מחי ר’ אלעזר הוה מסי ר”ש אמר לו בני די לעולם אני ואתה”. הם יוצאים אבל רבי אלעזר עדיין שורף כל מה שהוא רואה, אבל רבי שמעון מתקן את הנזק ומרגיע את בנו שאין כל העולם ראוי להיות בדרגה נעלה שכזו, **”די לעולם אני ואתה”**.

לכשנתבונן, הדבר מעניין מאוד, בישיבתם י”ב שנה במערה עלו והתעלו התנאים לדרגה נעלה כזו שכבר לא יכלו לסבול את אנשי העולם ואת חיי השעה, לכאורה שנת הי”ג היתה - אם כן - נעלית עוד יותר, ובסיומה היו הם אמורים אולי להפוך לגמרי למלאכים. ומה קורה ? בדיוק להיפך, בשנת הי”ג הם מתעלים לדרגה כזו שהם כן מסוגלים להכיל את העולם על גשמיותו! ההתעלות הרוחנית מובילה אותם דווקא למקום של **”די לעולם אני ואתה”...**

דווקא אז הם מבינים שהקב”ה בעולמו זקוק ל”אני ואתה” אבל גם לאלו שעוסקים ב”חיי שעה”, היכולת לראות את העולם מחוץ לדרגה הרוחנית הנעלית שלהם ולהבין שישנן דרגות נמוכות שאחרים לא אמורים אפילו לעלות משם - דווקא זו היא יכולת רוחנית גבוהה מאוד, של צדיקים הדומים לבוראם היודע כל וסובל וכולל הכל.

מצד אחר לשאוף לעלות עד אין קץ בעצמי, ומצד שני להבין שאחרים אמורים להמשיך לחרוש ולזרוע.

ב. ”די לעולם אני ואתה” - לא כולם כמון
כמובן שהדברים עמוקים, אך אפשר לדלות הבנות לענייננו. כאשר אנחנו מבינים שעלינו או על הילד לנהוג כך ולא אחרת, קשה לנו לקבל התנהגות אחרת מצידו, אנחנו פשוט לא קולטים למה הוא עושה את זה, והרי אנחנו בטוחים שהוא נוהג לא נכון... ואיך נשתוק לו...

כנראה, שהיכולת שלנו להבין את הנכון או הלא נכון בחיים היא דבר מבורך, אבל היא לא הכל. בגרות והבנה נכונה של ראיית החיים עדיין לא מספיקה ולפעמים היא דווקא ’שורפת’.

יש מעלה עוד יותר גדולה, יש את שנת הי”ג במערה. וזוהי ההבנה ש”די לעולם אני ואתה”, שלא כולם מסוגלים, שלא כולם בהכרח באותה דרגה. שישנן כאלו שתפקידם שונה גם אם הוא נראה לנו ”חיי שעה” לעומת ה”חיי עולם” שלנו. ואז אנחנו מנמיכים ציפיות, מתבוננים קודם בילד ולא בעצמנו וההבנות ה’נכונות’ שלנו, ומתקנים.

לא תמיד זה הולך מיד, לא, זה קשה. גם רבי אלעזר לא היה מסוגל בתחילה ושרף כל מה שראה אבל רבי שמעון תיקן - **”כל**

היכא דהוה מחי ר’ אלעזר הוה מסי ר”ש”, רבי שמעון חזר ותיקן.

גם אם ’התרוממונו’ מדי מעל הסביבה שלנו אפשר לחזור ולהבין, לקבל, ולתקן.

ג. ”חיזרו למערכתכם” - צעד אחד אחורה

ומתי באמת אפשר לסמוך על הילד או על אחרים? איך נדע שהוא ב”חיי שעה” שלו מתפקד נכון? אז הנה דבר נוסף.

אם נעמוד על מי שאנו מצפים ממנו לאחריות וניתן לו הוראות ותובנות על איך החיים שלו צריכים להיראות, הוא לא בהכרח יתבגר. אולי הוא ’יישרף’ הכלים שלו יישברו, הם לא יכילו את ה”חיי עולם” שלנו. צריך לדעת לעמוד מנגד, לקחת צעד אחד אחורה, ולומר לעצמנו **”די לעולם אני ואתה”**, להמשיך להסתכל על

החרישה והזריעה ולתת בה אימון, להבין שהיא נצרכת ויש לה מקום. אי אפשר לבדוק את העובד שלך או את התלמיד או החבר כל יום ולצפות שהוא ילמד לקחת אחריות לבד.

כן, זה קשה, קשה לראות מישהו ’טועה’ בהשקפה שלנו, ולא להעיר ולתרום לו עצות, אז צריך במצב כזה ’לחזור למערה’ ולחכות עד שנהיה מסוגלים.

צעד גדול שלך אחורה ייתן לסביבה צעד קטן קדימה. אי אפשר לצמוח לתוך וואקום, הגדילה חייבת אוויר ושטח משלה.

ד. ”ייתב דעתייהו” - רוגע וביטחון

איך ממשיכים? הילד פועל לבד איך הוא יחזיק מעמד? איך נתפקד לבד עם משמעת עצמית? איך משיגים רוגע בעניין?

לשם כך נמשיך ללמוד את הסוגיא **”בהדי פניא דמעלי שבתא חזו ההוא סבא דהוה נקיט תרי מדאני אסא ורהיט בין השמשות, אמרו ליה הני למה לך אמר להו לכבוד שבת, ותיסגי לך בחד, חד כנגד זכור וחד כנגד שמור א”ל לבריה חזי כמה חביבין מצות על**

איתבו תריסר שני במערתא, אתא אליהו וקם אפיתחא דמערתא אמר מאן לודעיה לבר יוחי דמית קיסר ובטיל גזירתיה, נפקו חזו אינשי דקא כרבי וזרעי אמר מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה, כל מקום שנותנין עיניהן מיד נשרף, יצתה בת קול ואמרה להם להחרב עולמי יצאתם חיזרו למערכתכם”.

ישראל, ייתב דעתייהו”. הצדיקים הקדושים עומדים ומתבוננים ביהודי זקן שרץ לו בערב שבת, הם עוצרים ומתעניינים בו, הם חושבים למה הוא מחזיק שני הדסים? והם שואלים אותו והוא עונה להם - אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור - פונה רבי שמעון לבנו ואומר לו **”ראה כמה חביבין מצוות על ישראל”**, ואז מתיישבת עליהם דעתם, גם רבי אלעזר נרגע משריפת הקדושה הבוערת בו - **”ייתב דעתייהו”**.

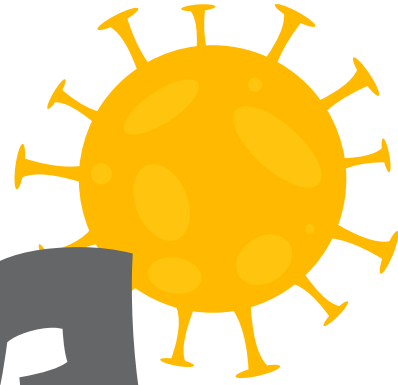
דברי חז”ל מתוקים ונפלאים. דבר ראשון - עצור והתבונן, אל תרוץ להעיר ולחלק הוראות, תסתכל תתבונן בפרטים הקטנים, ופתאום תמצא דברים מעניינים, הדסים, ולא סתם, אלא שניים.. תתעניין, תשאל, תפתח שיחה, תלמד את הזולת, אל תזלזל, להיפך תחשיב ותלמד אולי מסתתר כאן משהו.

דבר שני, והוא הכי חשוב מכל הנכתב כאן לכאורה. שים לב! אחרי ששמעת את התשובה - אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור - תתפעל, תלמד שיש ליהודי הפשוט מה למכור לך, שיש לילד שלך מה לחדש לך, תעריך גם דברים קטנים, אוי כמה צריך לצעוק את זה, גם על עצמנו, מתי נלמד להעריך עובדות קטנות ואזטריות?? אלו שנשפכות ככה באמצע החיים, בין הבישולים למכולת והריצה לעבודה...

תעמוד תעצור ותצעק הוי **”כמה חביבין מצוות על ישראל”**.. ותאמר את זה, תאמר לעצמך, לבן, לתלמיד, לסביבה **”כמה חביבין”** כמה זה יפה, כמה חן זה מעלה...

והדבר השלישי, מתי שנלמד להחשיב את הדברים הפעוטים האלו או אז יגיע ה”ייתב דעתייהו” - אז תתישב עליך דעתך, כשנלמד להעריך להחשיב כל דבר קטן, נתחיל לשמוח ליהנות להפיץ אור ושמחה סביבנו, וזה ייטע בנו תחושת ביטחון, גם בנו וגם בסביבה, נראה שהעסק עובד, יש לו הצלחות, יש לו יופי. **כמה חביבין**.

מאחורי המסכה

”כמה אירוני שדווקא בתקופה
בה כל אחד מסתיר את
פניו בצורה כזו או אחרת
מתגלות הפנים האמיתיות...”

הרב מנחם שטרנהל / מחנך שיעור א'

היו זמנים

אחד מהתחביבים של כל ילד ירושלמי אופייני, בשנים המאוחרות של המאה העשרים, כשמשפחה בת 16-10 נפשות הייתה צריכה לחלוק דירה של 45 מ"ר בת שני חדרים כשחדר אחד שימש כסלון, חדר שינה ולפעמים גם כמרפסת סגורה למחצה ולשליש, עם מאוורר תלוי על התקרה שעושה יותר רעש מאוויר, זה הסבב המיוחד של חברות התהילים בשבת אחר הצהריים (החברה בלע"ז). מסלול מיוחד שהחל בשכונת נווה צבי בחברה של דגן, עובר בואכה החברה של מונקאטש עם המשגיח קליין במאה שערים וכלה באהל בת שבע בשכונת מקור ברוך.

אותם ילדים שלא החמיצו אף חברה ודילגו בשבת אחר"צ מחברה לחברה תוך התעלמות מוחלטת מאגלי הזיעה הנוטפים מפניהם ישירות אל החולצה שאך לפני פחות מעשרים וארבע שעות הייתה לבנה וצחורה, יצאו בשלל רב. ספק אם ילדי התפנוקים בשכונת שערי חסד המיתולוגית זכו במשך חודש לכמות של מתנות וממתקים כמו אותם 'זריזים מקדימים' לחברה.

תחנת המיון של שקית התגמולים הייתה בבית הכנסת "אחוה שול" הממוקם בשכונת גאולה. לא מלאכה קלה היא בכלל מלאכת המיון של השלל שכלל המון. החל מממתקים שנתרמו ע"י חברות מזון בטרם יעבור תאריך תפוגתם וכלה בתמונות רבנים שחלקם הפכו לפושטי"ם... הסיבה לבחירת בית הכנסת עתיק יומין זה שמיום עמדו על תילו לא שינה ריהוטו, צבעו ומראו לתחנת המיון, נעוצה בעובי הקירות של "אחוה שול" ששימשו כמחסה בפני החום הלוהט או שמא דווקא העובדה שרבי געציל הזקן והישיש היושב ומעביר את הסדרה שמו"ת ליד הסטנדר, לצד הקפוטה בצבע ירוק זית המונחת על משענת הכיסא. ובריטואל קבוע כשהיה חוזר מתנשף ממסעו המפרך מפינת התה, היה נעמד 'בדרך אגב' עם כוס התה בידו ומתחיל לספר במתק לשונו זיכרונות מהעבר.

כך או כך כשהתגודדו סביב רבי געציל הזקן החביב בבית הכנסת, שנהג להפטיר בהתרפקות תוך כדי ליטוף זקנו היורד ע"פ מידותיו "אוחח כשהיינו צעירים..." עד כדי כך שלעומדים לצדו נדמה היה שמשפט זה נוסך בו כוחות רעננים.

רבי געציל נהג לספר בפאתוס על התקופות המעניינות וההיסטוריות בחייו, פעם על שנות הצנע, פעם על מלחמת ששת הימים וכדו'. המבוגרים שבינינו מעידים על כך שיכולת לשמוע אותו הסיפור מרבי געציל עשרות פעמים ולו בגלל העובדה שככל שזיכרוננו היה מאבד את האפקטיביות הסיפור היה מקבל פנים חדשות.

תמיד הייתי חושב לעצמי, לאנשים של "פעם" היו חיים מגוונים, אם כי לא תמיד בנסיבות משמחות. אמנם החיים שלנו רגועים ושלווים באין מלחמות ורעב כבעבר, אך כשנגיע לגיל הזהב ונחזור במסע מפינת התה לסטנדר בבית המדרש ונראה קבוצת

ילדים שמחפשים תעסוקה בשבת אחר"צ על מה נספר להם? מה שבטוח שעם כל שלל ספרי הקומיקס, למיניהם אין תחליף לסיפור נוסטלגי מאדם של פעם... עד שהחליט אותו זקן סיני לאכול מרק עטלפים, או אז הגיחה לנו לעולם 'הקורונה' ושינתה את סליל החיים המונוטוני והאפרורי למשהו מגוון יותר ומורכב עוד יותר.

תפילת המרפסות

די מסתבר שמאז שאנשי כנסת הגדולה תיקנו את מטבע התפילה לא נשמעה הרמוניה כזו של עירובי נוסחאות בצורה כה מושלמת כפי שנשמעה בתקופת הקורונה.

אמנם יש מקומות וזמנים מיוחדים כמו הכותל המערבי בקבלת שבת, שאפשר לשמוע באותו הזמן - לכה דודי נוסח קרליבך ולכה דודי נוסח ויז'ניץ שזור בנוסח מודז'יץ עם נגיעות ברסלב ולחדי שמיעה גם חב"ד וסלונים יחדו. אך שיתפללו באותו המניין יחד השכן הספרדי, הליטאי, התימני, החסידי והחבדי זו כבר הרמוניה מזן חדש ולא מוכר.

גילוי נאות - תפילת המרפסות גם נתנו לנו הזדמנות להיכרות מעמיקה יותר עם השכן שבדרך כלל חוץ מברכת שלום נימוסית בפגישה אקראית בחדר המדרגות הקשר די רופף. והנה חברו כולם יחד לבית כנסת אחד עם נוסח "אחיד"...

השכן מהקומה השניה (שמות השכנים שמורים במערכת...) סוחב עמו לכאורה חסכים משנות ילדותו על כך שלא בחרו בו לשמש כסולן במסיבת חומש. ולכן חודשיים תמימים שילמו על כך השכנים לא רק מהבניין בו הוא גר, אלא גם מהבניינים הסמוכים. מחיר כבד למדי. לא אופתע לגלות בהמתנה לתור שהזמנתי אצל רופא האוזניים עוד כמה פנים מוכרות.

השכן מהבניין ממול שנוהג להרים תמידין כסדרן את התריס הרבה אחרי שעבר זמן קרישמע. ובשמו"ע כשהינך אומר מוריד הטל אתה כבר שומע אותו גורר את כסאו להתיישב, בכל זאת שמו"ע ארוך... אבל כשהחזן לא עצר לנגן את בצאת ישראל ממצרים הוא רתח מזעם כלבת אש.

השכן מהקומה הרביעית איים בעריקה מוחלטת מהמניין באם לא ישירו לכה דודי בנוסח שלו. בעוד השכן מקומת קרקע טען שעל הכל הוא יכול לוותר ולהבליג גם על אי שירה ב א-ל אדון, אבל על ה"ותערב" במוסף של יו"ט יקוב הדין את ההר... הוא לא מוכן בשום פנים ואופן לעבור על זה לסדר היום. בלהטו הסביר שהוא מסוגל לנקוט באמצעים קשים עד כדי זריקת ביצים על אף המחסור החמור במוצר זה. אבל הכי מדהים היה השכן מקומה ו שבגמר כל תפילה החליט ונמנה על דעת עצמו והכריז באיזה שעה התפילה הבאה אלא שכל יום הוא החליט לפי חישובים שונים התלויים בעיקר במצב רוחו...

היוצא לנו מכל האנדרלמוסיה והחגיגה הנחמדה. שפתאום בזמנים לא שגרתיים אתה מגלה דבר אחד או שניים על האדם

העומד מולך.

ככה בשגרה כל בן אדם מתהלך במשך חייו במודע או שלא במודע על במת שחקנים. הפסיכולוגים טוענים שכל אדם יש לו דמות שאותו הוא רוצה לגלם בהצגת החיים. ההצגה מתחילה ברגע שאדם עוזב את מפתן ביתו והיא נגמרת כשהוא חוזר הביתה אחרי יום של "משחק". הסיבה שבבית האדם יכול להיות 'אני' האמיתי ולא 'אני' האידיאלי, נעוצה בכך שבבית בדרך כלל יקבלו אותו כמו שהוא אבל בחברה החיצונית שקשרי ידידות מונהגת כמשא ומתן ואדם שיתנהג עם ידידיו כמו שהוא מתנהג בבית יכול מהר מאוד להישאר בודד במערכה..

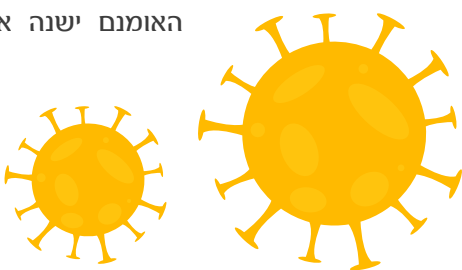
בתקופת הקורונה נאלצנו להישאר בביתנו וכמובן שנבצר מאתנו להשתתף בהצגת החיים. לכן היה קל יותר לגלות מי השכן שצריך שהכול ילך לפי ההבנה שלו. ומי השכן שדואג לזקנים שבבניין. (כמובן שפרק מיוחד אפשר להקדיש על אותם שנגועים באגואיזם ומיד שנגזר הסגר והבידוד הם התעלמו מההוראות וחשבו אך ורק על עצמם יכול מאוד להיות שלולא אותם אגואיסטים הסיפור היה מסתיים תוך שבועיים).

חז"ל כבר לימדונו "אדם ניכר בכוסו, כיסו וכעסו" בשלושת מישורים אלה קשה לאדם לשחק במשחק לאורך זמן. על אף שבדרך כלל קל לאדם לשחק במשחק של נחמד וכדו' אבל יש מקרים שבהם מתגלה פרצופו האמיתי.

התקופה הנוכחית והמאתגרת, היא אחת התקופות שניתנה הזדמנות לכל אחד להציץ בתוכו פנימה ולגלות את המשמעת העצמית שלו, את יראת השמים שלו, מידת הסבלנות, מצבו בתורה ובתפילה וכן הלאה. כל אחד גילה פחות או יותר מה קורה אתו כשאין את הנתון "החברה מסביב". התקופה הקרובה תשמש ככל הנראה לרבים מאתנו כהזדמנות לחישוב מסלול מחדש.

על מי לעבוד

האומנם ישנה אפשרות של האני הטבעי במרחב הציבורי כלומר גם כשאיה בשלושת המצבים שחז"ל פירטו אוכל להישאר האדם המכובד

די מסתבר שמאז שאנשי כנסת הגדולה תיקנו את מטבע התפילה לא נשמעה הרמוניה כזו של עירובי נוסחאות בצורה כה מושלמת כפי שנשמעה בתקופת הקורונה.

אמנם יש מקומות וזמנים מיוחדים כמו הכותל המערבי בקבלת שבת, שאפשר לשמוע באותו הזמן - לכה דודי נוסח קרליבך ולכה דודי נוסח ויז'ניץ שזור בנוסח מודז'יץ עם נגיעות ברסלב ולחדי שמיעה גם חב"ד וסלונים יחדו. אך שיתפללו באותו המניין יחד השכן הספרדי, הליטאי, התימני, החסידי והחבדי זו כבר הרמוניה מזן חדש ולא מוכר.

והאידיאלי?

התשובה היא תלוי

איפה האדם ממקד

את כוחותיו האם לעבוד

על עצמו להיות מעביר על מידותיו או שבחר בדרך הקלה יותר

לעבוד על הסביבה.

במדרשה החסידית בה אני זוכה בעזרת השם לחנך ויותר מכך

להתחנך גיליתי יסוד עמוק ומי שמפנים את זה יכול לקחת את

זה כדרך חיים

"מי שטוב מייצר סביבו אין סוף מעגלים של טוב."

תהיה טוב במי שאתה ובמה שאתה

לא טוב ביחס ל...

לא טוב כי.....

לא טוב לעומת....

לא טוב כדי...

טוב אמיתי ופנימי שלא נמדד בשום דבר חוץ מהטוב עצמו

שהנך מייצר.

כל אחד יש לו הרבה תכונות טובות וכישורים רבים וייחודיות

שהקדוש ברוך הוא העניק אך ורק לו. אם כל אחד ישים את

הדגש לפתח את חלקו הטוב בלי שום מסיכה, אזי אין ספק

שהעולם כולו יהפוך לטוב אין סופי.

יה"ר שנזכה לקבל את התורה מתוך אהבה ושמחה, בריאות,

אושר ועושר כל ימי חיינו.

"ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ד' אלוקיך ולביתך"

(פרשת הביכורים, דברים כו יא)

תלמידים יקרים

שובה של השיגרה המבורכת למחוזות חיינו טומנת בחובה גם את שובו של היחס הלא-הוגן שהיא זוכה לו מדינו. אנו מתייחסים אל השגרה ולכל הטוב שבכנפיה כאל מחויבי-מציאות, ונוטים לשכוח כי עד לא מכבר היתה השגרה משאלת-לב בלתי מושגת.

הנטייה האנושית היא להתייחס אל השלווה והרווחה כברירת המחדל של החיים-עלי-אדמות, ואל מצוקות וקשיים [שלא יבואו] כאל תאונה חריגה במסלול החיים. גישה זו יצרה את המוסכמה, לה שותפים רוב בני-האדם, כי סיבה מוצדקת לתחושה של אושר קיימת רק כאשר חלה תפנית מפתיעה בחיי האדם, אשר הפכה אותם ליפים ושלוים עוד יותר, אולם "שגרת אושר" על שום מה? והרי השגרה היא לחם-חוקנו שממנו אין לגרוע אלא רק להוסיף עליו!!

תורתנו הקדושה, אותה נשוב ונקבל בדחילו ורחימו בחג השבועות הבעל"ט, מכוונת אותנו לחווית-חיים מתוקנת ומלאת-אושר. היא מסגלת אותנו להתבונן בעין בוחנת בכל הטוב שעוטף אותנו בשגרה ולשמוח

בו. היא מחנכת אותנו להבנה כי הטוב הזה מורעף עלינו בכוונת מכוון מידו הרחומה של הבורא, והבנה זו אמורה להציף את לבנו באושר - "ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ד' אלוקיך ולביתך" (דברים כו יא). במקביל, מתריעה התורה בחומרה ממצב בו "לא עבדת את ד' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל" (דברים כח מז).

תביעתה זו של התורה מעם ישראל באה לידי ביטוי מופלא במצוות הבאת הביכורים: "וירד אדם בתוך שדהו ורואה תאנה שבכרה, אשכול שבכר, רמון שבכר, קושפר בגמי, ואומר, הרי אלו בכורים". (ביכורים פ"ג מ"א). מכאן ואילך נפתחת סדרה של אירועי-שמחה רבי-רושם המלווים את הבאת הביכורים

לירושלים:

"כיצד מעלין את הבכורים. כל העירות שבמעמד מתכנסות לעיר של מעמד, ולגין ברחובה של עיר, ולא היו נכנסין לבתים. ולמשפטים, הנה הממנה אומר 'קומו ונעלה ציון אל בית ה' אלקינו... והשור הולך לפניכם, וקרניו מצפות זרה, ועטרת של זית בראשו. החליל מכה לפניכם, עד שמגיעים קרוב לירושלים.

הגיעו קרוב לירושלים, שלחו לפניכם, ועטרו את בכוריהם. הפחות, הסגנים והגזברים יוצאים לקראתם. לפי כבוד הנכנסים היו יוצאים. וכל בעלי אמונות שבירושלים עומדים לפניכם ושואלין בשלומם, אחינו אנשי המקום פלוגי, באתם לשלום, החליל מכה לפניכם עד שמגיעין להר הבית. הגיעו להר הבית, אפלו אגריפס המלך נוטל הסל על כתפו ונכנס, עד שמגיע לעצרה. הגיע לעצרה ודברו הלויים בשיר, ארוממה ה' כי דליתני ולא שמחת איבי לי..." (ביכורים פ"ג מ"ב-ד).

הבה נתבונן על איזה ציר סובבים מעמדי השמחה וההוד שמתוארים במשנה: סביב פגת תאנה שהבשילה לתפארה! סביב אשכול ענבים מלא עסיס... וכה גדולה שמחה זו עד כי ראויה היא שתובא אל מדור השכינה, אל מול פני המזבח... וראויה היא שתסחף אליה את הכהנים, הפחות, הסגנים, הגזברים, הלויים... כולם נקראים אל דגל שמחת ביכורי האדמה.

כמה מאלף הוא המסר וכמה נוקב: אכן, אין עילה מתאימה יותר לשמחה פורצת גבולות מאשר שמחה בטוב שמורעף עלינו דרך-קבע דרך-טבע. אין מקור-אושר גדול יותר מן השגרה הברוכה, שהוענקה לנו מידו של "המנהל עולמו בחסד ובריותיו ברחמים". כשנכיר בכך, לא יהא קץ לאושרנו...

חג שמח ומלא רגשי-קודש

צידה לדרך

הורות היא מסע, יש בה עליות וירידות, כאבים ושמחות, וכמו בכל מסע, יש צורך באריזת תרמיל שיתאים לתנאי הדרך. העולם בו אנו חיים בשנים האחרונות וביחוד בתקופת "הקורונה" לאחרונה, הוא עולם משתנה ומאתגר הדורש מאיתנו ההורים יכולת להתאים את עצמינו ולנהל אותו אל מול הילדים. אני מבקש להציג בפניכם מודל שאותו אמליץ להניח בתרמיל ההורות במסע האמיתי של החיים.

מטרת המודל בין היתר לחזק את טיפוח הערך העצמי של הילד, ערך עצמי פירושו - כמה אני מרגיש שווה בעיני עצמי. לערך עצמי גבוה, יש תרומה משמעותית ליכולת התמודדות עם מצבי חיים שונים. הוא מהווה סוג של חסיונות רגשית המאפשרת לילד להתמודד טוב יותר עם מצבי לחץ, דחייה, וכישלון. הוא גם משפיע על תחושת האושר של האדם, ועל יכולתו לקבל את עצמו כפי שהוא.

מודל "חם חם" לטיפוח תחושת הערך העצמי של הילד

המודל מוצע ומויושם על ידי הורים שהונחו על ידי מדיוחי ההורים והילדים התוצאות מרשימות, בנוגע לתחושת הערך העצמי, לתחושת השייכות, ולשינויים התנהגותיים שמתחרשים עם יישום המודל. ולהלן המודל:

ח"ם - חיוך מגע

ח"ם - חיזוק מחמאה

שני הרכיבים הראשונים במודל המאפשרים לילד להרגיש תחושת ביטחון הם "חיוך ומגע", רכיבים אלו לא מילוליים. ושני הרכיבים האחרונים במודל המאפשרים לילד לחזק התנהגויות חיוביות, ולהרגיש טוב ביחס לעצמו הם "חיזוק ומחמאה".

כיצד פועל המודל?

חיוך. כי חיוך מרווה את צימאונה של הנפש.

חיוך הוא הרכיב הלא מילולי החשוב ביותר בקשר הבין אישי. הוא גורם למוח לייצר אנדורפינים, חומרים המפחיתים תחושת כאב פיזי ונפשי ויוצרים תחושת רווחה.

שימו לב: יש להתאים את החיוך לסיטואציה, כאשר הוא אינו מותאם הוא יוצר תחושת בלבול ואי נוחות.

(מניסיוני, גם הורים שהיו בטוחים שהם מרבים לחייך גילו ששגרת החיים ומסע ההורות לא מזמינים להם לחייך בכמות מספקת).

מגע, כי מגע מספק תחושת חום והגנה.

מגע יכול להיות גם ללא קשר להתנהגות. למשל כשהילד קורא ספר או משחק נטפח לו על השכם. המסר שעובר הוא 'אני רואה אותך', 'אתה בעולמי גם ללא מילים'. כשלמעשה אנו מעבירים מסר עוצמתי בלי לומר מילה, המסר מתקבל כמו בדרך אגב, ומחזק את הערך העצמי ותחושת האושר של הילד.

חיזוק, כי חיזוק גורם לאמץ התנהגות בכיוון הרצוי.

חיזוק הניתן על ידי דמויות משמעותיות בסביבתו של הילד, הורים, מורים ובני משפחה, משפיע על תחושת הערך העצמי של הילד ובו בזמן הוא למד מהי התנהגות נכונה ורצויה.

חיזוק בא בעקבות התנהגות רצויה. לדוגמא: "אני גאה בך שוויתרת לאחר ולא נגררת למריבה, זו התנהגות מאוד בוגרת". "שימח אותי לראות אותך עוזר בעבודות הבית גם ללא שביקשתי". "אני מאוד אוהב לראות שאתה עושה גם דברים שהם קצת קשים זה מראה שאתה חזק"....

מחמאה - כי מחמאה מאפשרת לנו להרגיש שאנחנו קיימים.

מחמאה היא העברת מסר חיובי ללא קשר להתנהגות. יש להקפיד להחמיא בתדירות סבירה ומועילה. אך, לא בהפרזה וללא גבול כי זו אינה יעילה והופכת להיות "המחאה בלי כיסוי". לילדים בעלי הערכה עצמית נמוכה יש נטייה להדוף מחמאות, ולכן כדאי לשלב בהעברת המסר גם איך התכוונה או ההתנהגות משפיע עלי, למשל: אני אוהב את העדינות שבך, במקום אתה עדין.

חשוב להתכוון למה שאומרים ולא להחמיא כלאחר יד. להסתכל בעיניים ולחייך תוך כדי העברת המסר.

ישנם הזדמנויות בהן אפשר להשתמש בכל הרכיבים יחד, לדוגמא:

כשאנו מברכים את הילדים בליל שבת כפי הנוסח המופיע בסידור, יפה יהיה אם נוסיף לכל ילד משפט מחמאה קצר וקולע מלב אל לב, תוך חיוך רחב והנחת הידיים על ראש הילד. זו יכולה להיות מחמאה נפלאה ומתנה נהדרת לשבת.

הבה"ח אר' לייב רייס

חברי היקרים,

אנחנו עומדים כעת לפני חג השבועות חג מתן תורה, בליל שבועות אנו נוהגים ללמוד כל הלילה וגם לומר תיקון ליל שבועות. תלמידים רבים חפצים להבין את המשמעות ומעלת ליל שבועות. בשורות הבאות ננסה להבין מה זה תיקון ליל שבועות? מה אנחנו רוצים לתקן? ובטעם הדבר שנוהגים ללמוד כל הלילה?

כתוב בתורה שהאדם נברא בחטא - חטא עץ הדעת. שלאדם יש תכונה רעה וקשה שנקראת בשם יצר הרע. כמו שכתוב: "יצר לב האדם רע מנעוריו". הקב"ה אומר בראתי יצר הרע ומצד שני מביאה הגמרא במסכת קידושין: 'ובראתי לו תורה תבלין', מה הפירוש במילים תורה תבלין?

'נר מצווה ותורה אור' - בתורה יש אור וע"י לימוד התורה אפשר למשוך את האור על היצר הרע שזה נקרא "המאור שבה (בתורה)", יחזירו למוטב". היינו: שיחזיר את היצר הרע ליצר הטוב ואז ע"י היצר הטוב אנחנו נגלה את העולם העליון וחיים עליונים ורוחניים. חברים יקרים, את כל האמור אפשר להשיג בליל שבועות שהרי בזמן שאנחנו לומדים אזי אנו מושכים את אור התורה וזה מתקן אותנו. ובנוסף כשאנחנו לומדים בלילה יש עוד משמעות. לילה מסמל לנו את החושך שאנחנו נמצאים בו עכשיו שאיננו יודעים עבור מה אנו חיים, בשביל מה אנחנו קיימים. וכשאנחנו לומדים בליל שבועות אנו מזמינים אלינו את אור התורה שצריך להאיר לנו את הכול.

כמו"כ בשבועות זה זמן ראוי להתחזק במצוות - בין אדם לחברו - ואהבת לרעך כמוך שזה כלל גדול בתורה. בעזרת השם נזכה בליל שבועות, על ידי האור של לימוד התורה שהקב"ה יעביר מעלינו את מגפת הקורונה. ושנזכה לאור המשיח ולבניין בית המקדש במהרה בימינו אמן.

הבה"ח יחיאל לנדאו

אם נתבונן בעניין קבלת התורה, נגלה כי ישנו חוט המקשר לעניין בין אדם לחברו.

ראשית כאשר המלאך מסתובב בין כל העמים ומציע להם את התורה. (אירוני, כי כיום אין להם מושג מה זה) את הגויים מטריד דבר אחד: "מה יש בתוכה", כלומר אין לי מניעה לקבל את התורה אבל מה זה מחייב אותי. וברגע שליווהם שומעים שיש בתורה ציווי למשהו שהם לא מורגלים אליו הם מיד נוטשים ומסרבים לקבל.

ממליצים הם למלאך: לך תבדוק אולי משהו אחר יהיה מעוניין.

כלומר, הם לא ניסו להבין מהם כל המרכיבים של התורה, אולי הם כן יתחברו לענינים אחרים. אך לא, הם דחו אותה לפי התרשמות ראשונית וחסרת בסיס.

אנו יכולים לראות רבים, שברגע שרואים אדם, מיד קובעים מי הוא! ומתייחסים אליו בהתאם לשיפוט הראשוני ובדרך"כ המוטעה.

לא יודעים מה עבר עליו לא יודעים מה הוא עשה בחיים. על פי מעשה אחד אנחנו כבר מדביקים עליו שם שלא קשור אליו בכלל.

אך בני ישראל אפילו לא שמעו מה יש בתורה, ומיד הכריזו: 'נעשה ונשמע', כלומר אם נשווה את זה ל'בין אדם לחבירו', אפי' לא נותנים משמעות לתובנה הראשונית, ומיד מקבלים את החבר בסר פנים יפות.

ובנוסף עצם קבלת התורה זה סמל האחדות. שכל בני ישראל הולכים כאיש אחד בלב אחד לקבלת התורה. אז במיוחד עכשיו בסיטואציה המוזרה הזו שכולנו רחוקים אחד מהשני (מתחילים קצת להתקרב), ראוי שנרבה באהבה וקירוב בין אדם לחברו. ובזכות זו נקרב את ביאת גואל בקרוב בימינו אמן

הבה"ח מרדכי רובינשטיין

עוד לפני שידענו מה יהיה, שמענו דיבורים על מגיפה עולמית, למרות שהמגיפה הייתה רק בסין.

אני זוכר שישבנו בכיתה, כשידענו שעוד מעט יוצאים לשבוע חופש, חופשת פורים.

המחנך (הרב מנחם שטרנהל), אמר לנו שאולי יבטלו את הלימודים גם אחרי פורים, בגלל הווירוס. הוא אולי ניסה להגיד את זה עם פרצוף עצוב, אבל כשכיתה שלמה יושבת מולך וקורנת מאושר, קשה להיות עצוב.

בכל אופן חופשת פורים כבר עברה מזמן. ושבוע כבר עבר מזמן. כשאני כותב את זה כבר עברו יותר מחודשיים. וממש בקרוב אנחנו חוזרים. אני אישית מצפה לחזור, ויודע שאני ירצה לחזור בחזרה אחרי שנחזור.

וכל הזמן הזה, הצוות של המדרשה, המורים, המחנכים השקיעו המון כי כמו לכולנו, בבית הרבה יותר קשה לשמור על סדר יום, ובכל זאת יום יום התקיימו שיעורים. אבל זה לא הרגיש כמו שגרה, כי זאת לא הייתה שגרה, למרות השיעורים, למרות הפגישות שהתקיימו מדי פעם, אבל ככה הזמן עבר נעים יותר, מספק יותר.

הבה"ח החפץ בעילום שמו

לכבוד מערכת 'מבי מדרשא', ראשית ברצוני להודות על העבודה המושקעת, על בחירת המאמרים והכתבות המושקעות והמחכימות. לקראת חג השבועות הבעל"ט ראיתי לנכון לרכז כמה עניינים וטעמים הנוגעים לחג:

נוהגים לשטוח עשבי בשמים ושושנים בבתי הכנסת ובבתים לכבוד חג השבועות. זכר למה שאמרו חז"ל "כל דיבור שיצא מפי הקדוש ברוך הוא נתמלא כל העולם כולו בשמים, שנאמר "שפתותיו שושנים נוטפות מור עובר". וכן נוהגים להעמיד ענפי אילנות של פירות בבית הכנסת ובבתים, לרמז למה שאמרו חז"ל שביום חג השבועות נידונים על פירות האילן. נוהגים לאכול מאכלי חלב ודבש בחג השבועות, מס' טעמים לדבר:

(1) רמז על מתן תורתנו שנמשלה לדבש וחלב, שנאמר "דבש וחלב תחת לשונך". (2) מיד לאחר מתן תורה, היו צריכים הכנה רבה בכדי לאכול בשר כגון שחיטה כשירה, ניקור החלב וגיד הגשה, ובישול בכלים כשרים. המאכלים הזמינים היו מאכלי חלב בלבד.

(3) כתוב במדרש שכשבא הקדוש ברוך הוא ליתן את התורה לישראל קטרגו עליהם המלאכים, כי רצו לקבל את התורה לעצמם, אמר להם הקדוש ברוך הוא - זוכרים אתם כאשר באתם אצל אברהם אבינו ואכלתם בשר וחלב, שנאמר "ויקח חמאה וחלב וכן הבקר אשר עשה", ואילו בני ישראל אפילו תינוקים אינם אוכלים בשר וחלב ביחד, מיד הלכו להם בפחי נפש. ולכן נוהגים לאכול מאכלי חלב ביום מתן תורה. אסור להתענות ולהספיד ביום אסרו חג של שבועות (יום למחרת החג). יראוי ורצוי לקרוא ביום חג השבועות בספר התהלים, כי פטירת דוד המלך היתה ביום חג השבועות.

ישתדל לחדש איזה חידוש בתורה ביום החג, והוא סימן טוב לכל השנה. אם אינו יודע לבד ישתדל לקרוא או לשמוע שיעור וללמוד דבר חדש שלא ידע.

הנותן ספר תורה לבית הכנסת ביום חג השבועות, הרי הוא כאילו מקריב מנחה חדשה לה' בזמנה. ומותר להוציא מרשות היחיד שלו, להעבירו ברשות הרבים, בשמחה וברוב עם אפילו במקום שאין שם עירוב לרשות הרבים, הואיל ויש בזה צורך מצווה. וטוב שיקראו בו בבית הכנסת לפחות פסוק אחד, כדי שתהיה ההוצאה לצורך. ליל שבועות:

נוהגים להיות ערים כל הלילה בחג השבועות, תיקון על זה שעם ישראל ביום מתן תורה ישנו בבתיהם. מובא בזוהר הקדוש דברים נפלאים על מי שזוכה להיות ניעור כל הלילה ולעסוק בתורה, שזוכה להיות כתוב בספר הזכרונות של הקב"ה, ומעטרים אותו בשבעים כתרם ועוד שבחים נפלאים.

השנה עלות השחר בשעה 4.10 לפנות בוקר. אף על פי שלא הלך לישון בלילה זה, מברך כל ברכות השחר, חוץ מברכת על נטילת ידיים ואשר יצר. אלא אם כן הוצרך לנקביו מברך אשר יצר (אבל לא ברכת על נטילת ידיים).

יתגבר כארי בתפלת שחרית שלא יירדם, כדי שלא יצא שכרו בהפסדו אם יישן בשעת קריאת שמע ותפלה. וכן יזהר בשעת קריאת התורה, שהיא פרשת עשרת הדברות, לבל תחטפנו שינה. וכבר אמרו חז"ל שהקב"ה משתבח בזה שעם ישראל קוראים כל שנה ושנה עשרת הדברות ואומר: "ואני מעלה עליכם כאילו אתם עומדים לפני הר סיני ומקבלים את התורה".

יום חג השבועות: נוהגים לקרוא מגילת רות בחג השבועות, מכמה טעמים: (א) המעשה של רות ובעז היה בימי קציר חטים וקציר שעורים, שזה בזמן זה של חג השבועות.

(ב) משום שביום זה נולד ונפטר דוד המלך, ולכן אנו קוראים מגילת רות, כדי להודיע את ייחוסו של דוד המלך.

חג הביכורים הכרת הטוב להקב"ה ולבריותיו

כשהאדם מביא את ביכוריו לבית המקדש הוא פותח באמירה: "הגדתי היום לה' אלוֹקִיךָ כי באתי אל הארץ אשר נשבע ה' לאבותינו לתת לנו". הרמב"ן אומר על פסוק זה כי "בפרי הזה שהבאתי, הגדתי והודיתי לשם אלוֹקִיךָ שהביאני אל הארץ אשר נשבע לאבותינו לתת לנו. והנה ה' מקיים דברו, ואני מודה ומשבח לשמו". כלומר, ההבאה עצמה היא האמירה. שבכך שהאדם מביא את הפרי, הוא מראה ומביע את תודתו והודאתו לה' על כך שקיים את הבטחתו והביאנו אל הארץ. אולי לכך גם רומז רש"י, בהביאו את 'הספרי' על

המילים 'ואמרת אליו' - 'שאינך כפוי טובה'. כלומר באמירה שאומר האדם לכהן "הגדתי היום לה' אלוֹקִיךָ כי באתי אל הארץ" הוא מבטא את הכוונה בהבאת הביכורים, שהיא להוקיר תודה לקב"ה על הביאה לארץ.

אחת המידות המשמעותיות בקיום מצוות ביכורים היא הכרת הטוב. הודיה לקב"ה על חסדיו. האדם מבטא באמצעותה את הכרתו שלא כוחו ועוצם ידו עשו לו את החיל הזה, אלא הכול בחסדו של ה'. הוא כאילו מביא ביכורים לקב"ה כתמורה ל"ויבאנו אל המקום הזה ויתן לנו את הארץ הזאת" (כו"ט), אבל כמו שכתוב בדברי הימים: "כי ממך הכל ומידך נתנו לך" (דבה"א כט:יד), אין הקב"ה זקוק לתרומה שלנו; תכליתו היא אפוא לסייע לנו עצמנו בחיזוק מידת הכרת הטוב ומידת הענווה. מידות אלו עולות גם ממקרא ביכורים. בנאום קצר זה מזכיר מביא הביכורים את ההיסטוריה של ישראל עוד קודם היותנו לעם, מאז "ארמי אבד אבי" ושעבוד מצרים. רק מי שחווה קשיים יודע ששום דבר אינו מובן מאליו, וכדי לחוש את התודה על מצבו העכשווי, הוא צריך להזכיר לעצמו את מצבו הקשה בעבר. אין התודה רק עניין של נימוס, של מילוי חובה, אלא האדם חש שמחה גדולה שהוא יכול להודות על הטוב. את הקטע של "ארמי אבד אבי" אנו אומרים גם בליל הסדר, מאותה סיבה - להמחיש לנו את מה שעברנו, ואז אנו יכולים להגיע להרגשה אמיתית של הכרת תודה למי שעשה לנו את כל הנסים האלה. לכך יש להוסיף שהציווי לאמירת מקרא ביכורים כתוב בלשון: "וענית ואמרת", שפירושו - בהרמת קול (רש"י). האדם עצמו, מביא הביכורים, צריך לשמוע את הקריאה הזו.

במחקרים שונים בחנו את חוויית הכרת הטוב והתודה והשפעותיה על עולמנו הפנימי. מחקר של פרופ' מרטין סליגמן, אבי הפסיכולוגיה החיובית, בדק את היתרונות שבהכרת תודה באמצעות כתיבת מכתב. על נבדקים שהיו בקבוצת המחקר הוטל לכתוב מכתב תודה והערכה לאדם שעשה משהו משמעותי למענם, אך מעולם לא הזדמן להם להודות לו כראוי (אגב, מומלץ

מפתח לקיום התורה

חברו.

זו מצווה שנוגדת את טבע האדם סותרת את המציאות. והקושי הגדול יותר, הרי הקב"ה הבורא והיוצר של האדם יודע את תכונותיו ורגשותיו, והוא זה שטבע בו את הרגשות והרצונות, הוא מצווה אותו ציווי שנוגד את טבעו של האדם?

האכן עזרא מביא כמה דוגמאות בהסבר ציווי זה. והעיקרון בכל הדוגמאות הוא: שברור ומובן שישנם דברים שלא שייך כלל שנרצה בהם, כמו ההולך בדרך ארוכה ומתעייף וחושב לעצמו מדוע אין לי כנפיים כציפור. או אדם שיש לו אבנים יקרות ושמח בהם וודאי שלא יעלה על דעתו לאכול אותם. אלו מחשבות שלא עולות בדעתך.

ומבאר האבן עזרא: כך הוא הציווי 'לא תחמוד'. ממון חברך צריך להיות בעיניך מרוחק כל כך שאפילו מחשבה קלה לא תעלה בלבך לרצותו, כי הוא נוגד את ציווי ה'.

כל רצון ומחשבה המנוגדת לדרישת התורה צריך האדם להיות מרוחק ממנה בתכלית הריחוק. לנו זה נראה לא טבעי. אבל זו היא דרישת התורה ולא יתכן ציווי בתורת ה' שסותר את המציאות.

ולכן מובן מדוע מצוות לא תחמוד היא הסיום של עשרת הדיברות. כי היא המפתח לקיום כל המצוות... הציווי בלא תחמוד זה רצון ה' שכל מעשיך ומחשבותיך והרגשותיך הפנימיים יהיו מותאמים לציווי התורה וכך נקיים את כל המצוות על פי הדרישה של 'לא תחמוד'.

ונסיים בפרשת השבוע אחד הנשיאים הוא אחרע בן עינן. מהו שם זה?

ומבארי: מה ששייך לאחי, רע בעיניי... זו מעלתו של נשיא, זה שהרחיק עצמו ממה ששייך לאחר והרגיש שממון חברו רע בשבילו כיוון רגשותיו לרצון ה' כאמור בציווי לא תחמוד.

מהתבוננות בתיאור מעמד קבלת התורה בהר סיני, נשאלת השאלה: הרי מדובר במעמד הגדול והמרכזי בעם ישראל בו נאמרים 'עשרת הדיברות' עשרה דברי יסוד לבני ישראל. אך למרבה הפליאה הדיבור האחרון 'לא תחמוד' מסתיים באיסור קל בהשוואה לקודמיו. איסור לא תחמוד אין בו אפילו מלקות (רמב"ם גזילה א' ט') הרי קיים הבדל גדול בין איסור זה לקודמיו שהם איסורים חמורים ומדוע הוא נכלל בעשרת הדיברות? שאלה נוספת: הרי מצינו איסורים חמורים יותר, ומדוע הם לא מופיעים בעשרת הדיברות?

אפשר להבחין כי בחלק השני של הדיברות העוסקות בענייני בין אדם לחברו - פגיעה בזולת. נראה שהציוויים הולכים ומצטמצמים מהחמור ביותר לקל.

הראשון 'לא תרצח' - פגיעה חמורה בזולת, נטילת חיים של אדם. השני 'לא תנאף' - פגיעה באחדות המשפחה של האחר.

השלישי 'לא תגנוב' - מדובר בגנוב נפש ומוכרו, שחמור פחות מקודמיו כי מדובר בשלילת חירותו של אדם בלי פגיעה פיזית. הרביעי 'לא תענה ברעך עד שקר' - פגיעה בזולת על ידי עדות שקר שזה פיעה פחות ישירה.

כל הציוויים הללו נראים מובנים וכמו שאמרנו חומרתם פוחתת מציווי לציווי. וכשמגיעים לציווי החמישי 'לא תחמוד' לא מובנת הפגיעה. איפה הנזק? מי יודע ממנו? לא עשיתי כלום בזה שרציתי, ומה הזקתי לחברי בכך שחמדתי את השייך לו?

האכן עזרא מקשה על ציווי זה של 'לא תחמוד': כיצד ניתן לצוות על אדם מה לרצות? זו הרי מצווה על הרגש הפנימי של האדם, זו תגובה טבעית, אוטומטית וחסרת שליטה. הייתכן לתבוע מאדם לא לאהוב מאכל מסוים? להתפעל מחפץ שרואה? לרצות שיהיה ברשותו? הרי בכל חייו של האדם עלי אדמות בין אנשים, חושב הוא מתי יהיה לו בית מרווח כמו שכנו, או תפקיד מכובד כמו

צלוחית של פליטון

המסתורי הכובש במהירות גלי קול ורדיו במהירות, והכל הופך ללבית אש רגע כמימרא החשמל נוצר בצורה זו, מה נורא הדבר, גל חשמלי ואף האטום היה בינינו שמנו לב אליו מיששנוהו, חיבקנוהו, והנה חמק עבר לו, הלך חשכים ואין נגה לו, האומנם?

לב מי לא רגש כאשר שמע אמן יהי שמיה רבא מתגלגל כאשר מים רבים במורדות האורבניים ובשבילי המדרכות, מקרצף אף הוא גם את אריחי המטבח, קריאת התורה חדרה ובאה גם לחדר שינה, ובאו בך ובתנורך ובמשארותיך ובחדר משכבך, עורו ישנים.. אפשר היה לראות שכמים לים מכסים כן קול השוועה שוצף ומעוטף את כל אשר הוא שם, את כל החולין, כן, זו תוצאה רבתי של אותה מחשבה מאוחדת מאחדת של הכול מעלין לירושלים, אמת מה נהדר, ככוכב הנגה בגבול מזרח, לא בכדי חל אירוע נדיר זה דווקא בערבי פסחים ובימות הספירה המוקדשים לימי בין אדם לחברו, אין רחוק הדבר מלומר, כי ההרגשה הזו כפשוטה היא המושג כאיש אחד בלב אחד, המחשבה דבוקה ואחוזה צמודה בהרמטיות כולו להשם לבדו על ידי כל הציבור, זה החשמל הנורא של מעמד הר סיני שכולו עשן עד לב השמים, זו היא קריאתו הנשגבה של האי גברא רבא רבי מאיר שפירא מלובלין ללימוד הדף היומי ומלאה הארץ דעה את השם כמים

לים מכסים, כל יהודי העולם עוסקים ועסוקים טרודים ודבוקים אך ורק באותה סוגיה ממש, זו הייתה הרגשתו של היהודי הבא לירושלים לעלות ולהיראות פני השם בחג המצות, כל יהודי תבל באשר הם נאספו ובאו אצים רצים ועסוקים בדבר השם ודתו, זה בא בקורתו וזה בחביתו, קרבן הפסח במועדו ככל חוקתו ומשפטו, מסכת פסחים מתרוצצת בין החומות לפנים מן החומה ולחוץ כלחוץ, עיני הכול נשואות לשתי חלות תודה פסולות שהיו מונחות על גב האצטבא מצליבות וממקדות ומאחדות את עיניהם של ישראל למחשבה אחת, כי בבוא העת יכריזו שתי חלות אלו לכל העם עד כאן, ומכאן,

חתירה לסיום, המסקנות רחוקות מלהיות מגובשות דיים, דפי ההיסטוריה שצורפו על עונה זו עדיין לחים הם, ואנו צועדים ומייצרים עדיין את נבכיה נפתוליה סיגיה וענפיה של תקופה זוהרת זו, אנו כחלק מקו ייצור של דפים אלו נוכל אם רק נרצה ליטול עימנו את חשמל הביחד והלב אחד ונמנפו הלאה אל על לאופן מועיל לנו ולחברנו ולכל סובבנו, ונבואה לחג ביכורים ונחוגה כאיש אחד בלב אחד כפשוטו כימים ההם בזמן הזה.

מאז ומתמיד הרובד הנסתר מאוד סיקרן את הוגי הדעות ובני אנוש אשר סקרנות טבעית אופפת אותם ונמצאים הם בתמידיות בשלב כלשהו של גילוי נסתרות ומצפוני תבל, ישנה סקרנות טבעית לידע מה האנשים הסובבים אותי חושבים, האם על רוחניות או על גשמית, על השתלמות בלימודים או נסיעות ומסעות כהנה וכהנה, ממון שעשו או יעשו ויצברו ממנו בכדי אכילת דרך כבוד, האם על בריאותם האיתנה, או ילדיהם המתבגרים, הם ובניהם ובנותיהם וכל אשר להם ולא להם בהקץ או בחלום, מה יהיה מה היה, האם העולם נראה להם באותו צבע ומרקם כפי שאני רואה אותו. דבר ברור היה לי כי לא ניתן אלא לנחש ולשער דבר זה, מה עוד הלא כל אדם וכל יצור שונה הוא מרעהו אף הקרוב לו כבר דרך, באשר כל אחד סובבות אותו משלו מחשבות רבות וטרדות וברקים ורסיסי הרהורים והרהורי הרהורים הנמסים ומנטפים בחתף, הר על הר, הור ההר, עלי הגיון בכינור ובמצלתיים ובכל כלי שיר בלי מספר, ואם כן כיצד ניתן לצוד אחר מחשבות רבות כל כך, הוי אומר גם אילו היה ניתן לי חלומי זה וכוח עליון כביר היה לי כקורא מחשבות עדיין ראשי עלי היה סחרחר מעיסוק בצייד מחשבות בני אדם ותחבולתם ויצרי מעללי איש, ומחשבותיהם מקפצות בלי לצון ממש כבני צאן, מגבעה לבקעה וחוזר חלילה עד מעבר להרי החושך והררי נמרים, ועד בכלל, ושוב חוזר הניגון, עיסוק מתמיד ולפעמים דביק עד כפייתי בכי לא מחשבתי מחשבותיכם, ובמאוד מאוד עמקו מחשבותיך ובדגש רבתי על עמוקה מני ארץ ורחבה מני ים שלהן,

דומני, כי בעת האחרונה בכל יציאה למרחב הציבורי היה ניתן למשש את הדבר ההוא, קל מאוד היה לאתר את המחשבה האחת המאחדת, אותה מחשבה שהיא מחשבה אחת ויחידה, של כולם של בני העשרה והעשרים בעלי הסיכון הגבוה והנמוך וכן הלאה במעלה ומורד מדרון הגילאים, ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים, עולם הצמצום הידוע, העניין, להיות סוף סוף ממש קורא מחשבות הנה והנה, אפשר למשש את המחשבות של כולם, כולם חושבים על איך להתגונן, כולם סוברים שרק ייגמר כבר הערפל הזה, כולם מצפים לשוב לראות את הסבים והסבתות ולמנעמי תפנוקיהם, כמה חמימות וחום מרשף ומרתיח לב הוא להיות בתוך חממת ענק זו אשר אין מחשבות אחרות בה, וכל השרעפים ושרעפי שרעפים כל זיע ושגיא תפוסים בלתי אם לנגיף לבדו, סוף סוף וימש חושך כמדרשו ויהי לאור פלאי פלאות, מחשבות ניתנות למישוש ניתנות לאחיזה, האח, האח, אין זה דבר של מה בכך גרידא,

חשבתי, כי כוח אדיר רוב עוצמה יש באותה העת בה מחשבת כולם תפוסה בדבר אחד ומאחד, זהו בעצם הגל האלקטרוני הענק בטבע והנקודה הידועה בשם האטום

(המשך מעמוד 24)

מתאימים למשימה הזאת בגלל שאנו טועים כל כך הרבה. אנו מוצפים בבעיות ובניסיונות מפנים ומחוץ. אנו המועמדים המושלמים לתפקיד הזה, דווקא משום שאנחנו כל כך לא מושלמים! אז בפעם הבאה שאתם - המלאכים קוראים לנו "ילוד אישה", אמרו זאת בכבוד. המלאכים בהחלט מתרשמים. הם אפילו רוצים לעזור לעם ישראל הנבחר, ומוסרים למשה סודות יעילים שיסייעו לבני האדם במשימתם הקשה.

פיסקת ההתגברות...

מהי משימת התורה? המשימה היא להתגבר על דחפים שליליים והרסניים ולבחור בטוב. עשיית טוב מתוך בחירה, היא הביטוי הגבוה ביותר של הטוב! בעיקר מהמקום הזה אנו באים כשירים במיוחד למשימת התורה, משום שאנו נמשכים לפיתויים ולהסתות. אנחנו יכולים להיכשל, אבל גם להצליח!! אנחנו יכולים להרוס, אך גם לבנות!!! אנחנו יכולים לבחור לעשות את הגרוע שבגרועים, אבל גם לבחור בטוב שאינו ניתן לשיעור!!!!

המלאכים מושלמים: אין להם יצר רע. אין להם בחירה חופשית. הם אינם יכולים להתלבט ולהתמודד. הם אינם יכולים להיכשל. והם אינם יכולים לבחור בטוב.

המשימה שלנו, אם אנחנו חפצים לקבל אותה, היא לבחור בטוב. כך אנחנו מכירים בטוב הבורא על שבחר בנו ובכך אנו עובדים אותו. המלאכים שרים שבחים ותהילות לבורא בעולם שמימי מושלם. עם זאת, השבחים שנאמרים על ידינו, עולים על אלה של המלאכים, משום שאנחנו משבחים אותו מהארץ, מלאים פגמים וחסרונות, קשיים וניסיונות. זוהי גדולתו.

הבורא אינו מצפה מאתנו להיות מושלמים. אילו היינו כאלה, לא היינו יכולים להתאים למשימת התורה. התלמוד אומר: "אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם נכשל בהן". במלים אחרות, חלק ממשימת התורה היא להיכשל, להתחרט, להחליט, לשנות, לבחור בטוב ולהצליח. לכן, אנחנו המועמדים האידיאליים לתפקיד.

בכל אדם יש פוטנציאל להיות שליח ואמצעי של הקב"ה. כל דבר שאנחנו עושים יכול להיות בשמו. אלה הכבוד וההנאה הגדולים ביותר שיכול האדם לחוות. לחיות בשביל עצמי זה לא כבוד גדול כל כך... אבל לחיות בשביל רבש"ע, לייחד שמו באהבה, לבחור בטוב למען ה' - זה גן עדן עלי אדמות.

"אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו"

בסיס להשגת יעדים

אדם מטבעו מחפש את הטוב. כל פעולה שאדם עושה, פעולה טובה או להיפך חלילה - בעומק הדברים המניע לפעולה הוא הרצון להיטיב את מצבו.

לעיתים נדמה שדווקא הרצון החיובי והבריא לכאורה להתקדם ולכבוש יעדים. עשויים להקשות על חייו ולעיתים אף לגרום לו לנסיגה.

ברגעי קושי, אדם עשוי להרגיל את עצמו להתנחם בכך שבעוד תקופה קצרה או בעתיד היותר רחוק

מצבו יהיה טוב יותר, כי באותו יעד אותו הוא מצייר בדמיונו הוא יגיע למעמד יותר נכבד, או יכבוש משרה נחשקת. יתכן שבאופן זמני הוא יקבל תחושה של מלאות ורוגע. אך כעבור תקופה בעת שיגיע למקום הנחשק הוא שוב ימצא את עצמו נחבט בקרקע המציאות שלא נוטה להשתנות.

ומכוח ההרגל המחשבתי יציב לעצמו עוד נקודת דרך. אם אני יפעל כך או אחרת או אז אני ימצא את תחושת ההצלחה אותה אני מבקש. סביר להניח שבצורה כזו האדם לא מוצא לעצמו מנוח ונע בציר קבוע בין תסכול פנימי להיאחזות ברצונות ופנטזיות יותר גבוהות ויותר.

ישאל האדם את עצמו, 'אז מה? שאיפות, זה לא דבר חיובי' איך אני יתקדם בחיים ללא שאיפות והצבת יעדים.

התשובה היא: וודאי שכן. חלומות, ושאפויות הם דבר נפלא והם נותנים לנו את היכולת והכוח לצמות. אך שאיפה ללא בסיס מוצק אין לה היכן להיאחז.

על האדם לשאול את עצמו: מה מניע אותו, מה נותן לך סיפוק. האם הוא מרגיש מלא בסוף יום? אם אדם מסתובב חסר סיפוק ממצבו הנוכחי ורק נאחז בעתיד אזי כנראה שכדאי להבין את עומקן של דברים.

לעיתים נדמה כי המצליחן הוא זה שיודע להפעיל שרירים, לדבר ולתבוע בביטחון. אדם עשוי להסביר לעצמו: 'אם אני ירצה להצליח ולעשות טוב לעצמי, עליי להוכיח יכולות, להפיץ את הידיעות שלי בכל תחום ועניין. אך מסתבר שזה לא כ"כ מדויק.

כדי לרדת לעומקן של דברים הבה נתבונן בדברי הרה"ק רבי אלימלך מליז'נסק זיע"א (נועם אלימלך, פרשת בהר):

"סדר העברת התורה מדור לדור מתואר בפרקי אבות. המשנה באבות פותחת את ההשתלשלות החל ממשנה רבינו שמקבל את התורה בהר סיני מוסרה ליהושע וכו' ומסיימת באנשי כנסת הגדולה. וז"ל המשנה באבות: 'משה קיבל תורה מסיני

ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים וזקנים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה'. למרבה הפליאה ישנם הבדלים מהותיים בתיאור המסירות השונות. ותמוה, מדוע התנא ראה צורך לכתוב בשינויי לשון. אצל משה רבינו נכתב לשון קבלה - קבלת התורה. לאחר מכן משה מוסר את התורה ליהושע - לשון מסירה. בהמשך פעמיים לא מופיעה לא קבלה ולא מסירה. ובסיום שוב זקנים מוסרים את התורה לאנשכה"ג.

מדוע לא נכתב שהקב"ה מסר את התורה למרע"ה? או אצל יהושע שקיבל את התורה ממשנה רבינו? וכן על כל השינויים האמורים.

והביאור הוא: על פי הפסוק בתהלים (סח) 'למה תרצדון הרים גבנונים' ומובא בגמ' שהתקבצו ההרים לפני השי"ת ובקשו שיתן עליהם את התורה. כל הר ניסה להוכיח את חשיבותו ע"י הצגת מעלותיו ושבחיו. ואמר להם השי"ת 'כולכם בעלי מומין אתם אצל הר סיני', לו נשפוט אתכם לפי מעלותיכם הרי לכל אחד יש גם חיסרון לעומת השני, זה מכופף וזה דק. אך הר סיני מעלתו גדולה משלכם שהוא נמוך מכולם.

לכאורה זהו מדרש פליאה, הרי מהי הסיבה שכל הר נפסל בשל חסרונו היחסי, והר סיני שיש לו את כל החסרונות כביכול, הוא זה שעולה בחשיבותו על כולם? ולאור הדברים משתמע שאולי ישנו מדד אחר, יותר עמוק ומהותי לבחירת ההר שעליו ייתן השי"ת את התורה.

וממילא נמצאים אנו למדים שאין התורה מתקיימת אלא במי שמנמיך עצמו, אם אתה מחצין את מעלותיך לא ראוי אתה לקבל את התורה כי אתה משועבד למשהו, ההר שמתגאה

ביופיו משועבד לתכונות אלו. דווקא ההשלמה והנמכת ה'אגו' הם מהווים את היכולת להתמלא.

משה רבינו היה כידוע העניו מכל האדם. ודווקא לכן יכול היה לקבל את התורה מהשי"ת בעצמו. הוא היה משועבד ומבטל את עצמו בשלימות כלפי הקב"ה. ממילא לא שייך לשון מסירה כלל, כי אם לשון קבלה כי הוא ממש קיבל את התורה מחמת היותו ענוותן ולכן נוקט התנא את הלשון: 'משה קיבל תורה מסיני', שהוא קיבל את תכונת הענוה מהר סיני. וכשרצה משה רבינו להעביר את התורה ליהושע לא היה בכוחו של יהושע כמו משה לקבל בכוח עצמותו את התורה, ולכן היה משה צריך למסור את התורה ליהושע. ובהמשך ירדו הדורות וכו' עיי"ש. ובנוסף מבאר הנועם אלימלך בטוב טעם:

זהו לשון הפסוק וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר, פירוש: החזק את עצמך במידת הר סיני ועי"ז תוכל לומר להם לישראל את התורה הקדושה בגודל קדושתך.

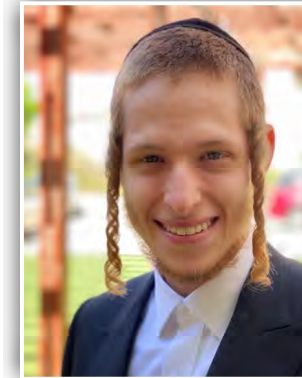
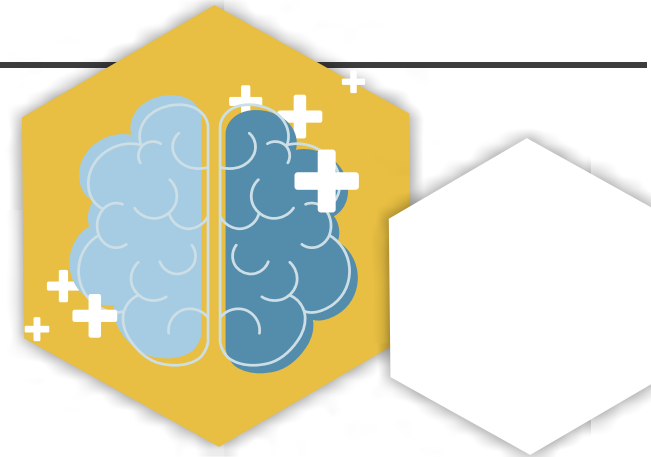
הבה נתבונן: מהי ענוה, מהות הענוה היא שהאדם לעצמו אינו שווה מאומה. זה עלול להשתמע כמציאות קשה מה עם דימוי עצמי? אלא ההיפך הוא הנכון כשאדם משועבד לקב"ה והוא חי במציאות רוחנית

הוא בן חורין אמתי כי הוא אינו משועבד לכלום, הוא שווה הרבה יותר הוא הכוח המניע בחייו הוא לא ה'אגו' האישי אלא כוח אלוקי.

היוצא לנו, מיהו אדם משמעותי אדם שיכול למלא את עצמו בתוכן ומשמעות. ברגע שאדם מלא ממקור פנימי. הכוח הזה נותן לו מנוף לצמוח ולהתקדם, ובהמשך אף מסוגל להשפיע מכוחו לסביבתו ולמסור הלאה את כוחותיו. היכולת של האדם למלא את עצמו היא דווקא ע"י הנמכת ה'אגו' המדומה וביטול ה'יש'.

למעשה: הנמך עצמך, תלמד לחיות עם המציאות כפי שהיא. ואז תוכל לקבל ולהתמלא. לאחר שקיבלת תוכל להתקדם ולכבוש יעדים שתציב לעצמך והם יתנו לך סיפוק משמעותי ולא מדומה.

מודעות

עליו ללמוד, את זה כל בר דעת יודע ומבין. אבל בדברים שמקיפים את מציאות חיינו היומיומית כדוגמת חברה ומשפחה הלמידה עליהם לא מובנת מאליה כמו למידת מקצוע בגלל היותם חלק משגרת החיים.

היבט השני - מודעות עצמית והיא:

להביא את עצמינו לדעת כמה שיותר על עצמינו - על אופן שבו אנחנו מתנהגים. וההסבר על כך: לצורך העניין אם רציתי להשיג דבר מה ממישהו וניגשתי אליו ובקשתי את מבוקשי ולא נענעתי - לא השגתי את הדבר שרציתי. אני יכול להמשיך בחיים מבלי לייחס לזה משמעות, אבל אני יכול ללמוד מזה על ידי התבוננות על עצמי ולחשוב - האם פעלתי נכון? אולי אם הייתי פועל אחרת הייתי נענה ומשיג את הדבר שרציתי? יכול להיות במידה רבה שכן אם כי ברור שזה לא באופן מוחלט, אבל בהכרח שזה מעלה את הסיכויים להשגה. כלומר, אם כל מה שיוביל אותנו היא הדרך אל ההשגה והשאלה שתנחה אותנו היא - כיצד אני עושה אותה נכון, ההשגה תגיע ממילא. חלק מפיתוח של מודעות עצמית היא לשקף לעצמינו את ההתנהגות שלנו להתבונן עליה ולהגיע למסקנות אשר יובילו אותנו לשיפור תמידי שלה, וברגע שאתה מודע לעצמך אתה יכול לשלוט בסיטואציות.

אנשים בעלי מודעות גבוהה הם אנשים מוערכים, ותכונה זו מסייעת להם לנסוק גבוה אל ההצלחה.

איחולי שתהיו נמנים על הקבוצה בת ה-3% עם אנשים ייחודיים שענייהם לא רואות סוף להתפתחות האישית שלהם!

משימת התורה

הייתי רוצה לשתף אתכם במעשה מעניין המובא בגמרא (שבת פח: - פט.). חכמינו הצפינו רעיונות עמוקים בתוך סיפורים כאלה, וכך גם הסיפור שלנו מעביר לנו מסר עמוק ואמיתי על עצמנו, על התורה ועל סיבת נתינתה לנו.

כשעלה משה לשמים כדי לקבל את התורה, אמרו המלאכים לבורא העולם, "ריבוננו של עולם, מה לילוד אישה בינינו?" במלים אחרות, 'מה עושה האדם הבלתי מושלם בסביבת יצורים מושלמים כמותנו? כיצד יכול בן תמותה להתרומם לדרגת מלאך?'

"לקבל תורה בא", ענה הבורא. 'הוא לא נשאר כאן. הוא רק בא לקחת משהו, את התורה...'

התשובה הפליאה את המלאכים אפילו יותר.

'מה?! אתה עומד לתת לאדם שברירי שכזה אוצר יקר כל כך? איך יתכן לתת לבני האדם את התורה הקדושה? השאר אותה בשמים. תן אותה לנו!'

אמונה בעצמנו

פעמים רבות ממשילים את התורה לספר 'הוראות היצרן' כללי שימוש שנמסרו לנו מבורא עולם. אבל היא הרבה יותר מזה. התורה היא ייעוד שניתן לנו מהבורא. זו משימה מבורא העולם שצריכה להתבצע בשמו. לכן נראה לכאורה שהתורה מתאימה למלאכים, שהרי מלאך הוא שליח של הא-ל, שמִּנְהָ לבצע משימה שמימית. אבל גם בני האדם יכולים לבצע משימות בשם ה'. אם אנחנו מקבלים את התורה, משתמע מכך שאנחנו מקבלים את המשימה השמימית, והופכים להיות שליחי של בורא העולם. על פי ההלכה היהודית, מי שממנה אדם להיות שליח שלו, מעביר לו את סמכויותיו לפעול במקומו - ובשמו. השליח הופך להיות כשווה לשולח, לחלק ממנו. ואנחנו יכולים להיות שליחי של הקב"ה - הרי זה כוח מדהים וזכות נפלאה מאין כמוה שהוענקו לנו באמצעות התורה.

המלאכים לא ידעו מה כתוב בתורה. כל מה שהם ידעו הוא שבורא העולם שומר אותה בגנזי מרומים במשך דורות רבים, ועדיין לא מצא את המתאים למלא את המשימה שהיא נושאת; על כן הבינו שהיא חשובה ויקרה לו מאוד. כשעלה משה לקבל את התורה, הם היו אפוא המומים לגמרי. תמיד שמעו על המשימה המדהימה הרוחנית והנשגבת הזאת. ועל מי בסופו של דבר בוחר הבורא להטיל אותה? על בן אדם! זה מגוחך. בני אדם הם יצורים כל כך ירודים, מלאי תאוות שנכשלים בחטאים. והנה, דווקא בני האדם עומדים לפעול בשם הא-ל?

מוטיב האמונה בבורא העולם הוא רק חצי מהסיפור של התורה, החצי השני הוא 'אמונה בעצמנו'.

רבש"ע אומר למשה: "החזר להן תשובה" - 'ענה להם בעצמך'. למעשה, הקב"ה דורש ממשה להבין מדוע הוא ראוי ומתאים לקבל על עצמו את המשימה. לגלות בעצמו ולעצמו מהם

הכישורים והמאפיינים המייחדים אותו ומכשירים אותו לשאת בתפקיד, יותר מהמלאכים.

רוב האנשים חושבים שהמוטיב המרכזי בתורה הוא אמונה בבורא. אבל זה רק חצי מהסיפור: התורה עוסקת גם ובעיקר באמונה בעצמנו. בכדי לקבל את התורה, אנו חייבים שתהיה לנו הערכה עצמית גבוהה. אנחנו חייבים להאמין שאנו ראויים להיות שליחי של נותן התורה על פני האדמה - שנשלחנו למלא משימה קדושה.

המסר של שבועות הוא: אנחנו חשובים ואהובים על הקב"ה! ניתנה לנו הזדמנות לייצג אותו!! התפקיד הואצל עליו וניתנה לנו סמכות לפעול בשמו!!!

להתווכח עם מלאכים

משה אחז בכיסא הכבוד, ומקבל כוח מדהים לעמוד מול המלאכים. ואז, לנגדם, הוא שואל את הקב"ה: "תורה שאתה נותן לי, מה כתוב בה?"

"אנכי ה'... אשר הוצאתיך מארץ מצרים."

כאן מקשה מרע"ה על המלאכים: "כלום למצרים ירדתם? לפרעה שועבדתם?" - 'מה אתם מבינים ומה השגה יש לכם על גלות ועבודת פרך במשך 210 שנים?'

המלאכים נשארים בלי תשובה. הם תמיד חיו חיים מושלמים בשמיים.

משה ממשיך לערוך את טיעוניו ופונה שוב לרבש"ע: 'מה עוד כתוב בתורתך?'

"לא יהיה לך... אחרים על פני".

משה שב ומתעמת עם המלאכים: 'האם אתם חיים בין אומות שעובדות לאילילים?'

כדי שנוכל להבין טוב יותר את שאלתו של משה, עלינו ללמוד קודם מה הייתה המהות האמיתית של האלילות. עבודת אלילים הייתה דבר שכיף לעשותו. רוב מנהגי עבודת האלילים חגו סביב מתירנות. עובדי האלילים האמינו במתירנות רבות שהן דרך לסגוד לאליליהם. ולכן הטיעון שהעלה משה מול המלאכים היה: 'האם אתם חיים בחברה שמושכת אתכם מדי יום בשידולים ופיתויים?'

המלאכים עונים: 'לללאאאא, אנחנו מלאכים!'

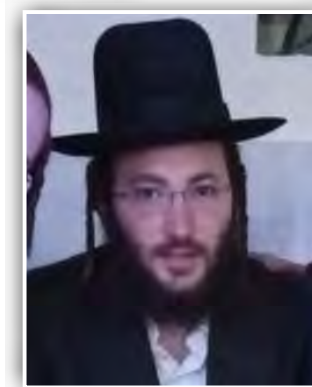
משה ממשיך ושואל את הבורא: 'מה עוד כתוב בתורה?'

"זכור את יום השבת לקדשו... כבד את אביך ואת אמך... לא תרצח. לא תנאף. לא תגנוב."

'מלאכים! מתנצח משה, 'אתם עובדים קשה? אתם זקוקים למנוחה? יש לכם אבות ואימהות שעליכם לכבד? יש בכם קנאה? האם יש לכם מושג ששמו יצר רע?'

אלה ה"כישורים" שמציג משה כדי לזכות אותנו - העם הנבחר במשימת התורה: אנו חיים בחברה חומרנית מלאה בפיתויים וימיומיים, לכן לנו יאה ורק אנו ראויים לקבל את התורה! אנו

לדעת לריב

בימים אלו של ספירת העומר אנו נוהגים במקצת ממנהגי האבילות כזיכרון למגיפה שהשתוללה בתקופה זו אצל תלמידי התנא רבי עקיבא, המגיפה כילתה בהם כעשרים וארבעה אלף וכך מובא בגמרא (יבמות סב:), אמרו: שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת עד אנטיפרס וכולן מתו בפרק אחד, מפני שלא נהגו כבוד זה בזה, והיה העולם שמם, עד שבא רבי עקיבא אצל רבותיו שבדרום ושנאה להם, רבי מאיר, רבי יהודה, רבי יוסי, רבי שמעון ורבי אלעזר בן שמעון והם הם העמידו תורה אותה שעה... כולם מתו מפסח עד עצרת. ובמדרש נוסף לסיפור ציוויו של רבי עקיבא: אמר להם, בניי! הראשונים לא מתו אלא (מפני) שהייתה עינם צרה אלו לאלו. תנו דעתכם שלא תעשו כמעשיהם! עמדו ומלאו את כל ארץ ישראל תורה!

למרות שבוודאי אין לנו השגה ברמתם וממילא גם בחטאם של תלמידי רבי עקיבא, אך בכל זאת ננסה לפתוח את הענין הזה של 'לנהוג כבוד זה בזה', ננסה יחד להבין את השורש של רבים מהעימותים שאנחנו נתקלים בהם מדי יום, קשה לתאר יום בחיינו בלי לראות שבחלק מהתקשורת שלנו מעורב עימות כלשהו. כהקדמה נגדיר קודם את המושג 'עימות' ומהו הגורם לעימות. עימות פירושו שיש מטרות או צרכים מנוגדים בין אדם אחד לאדם אחר, נוסף ונאמר שלכאורה לא יכול להיות אינטראקציה בין אנשים ללא שיהיה מעורב בהם חילוקי דעות, נביא כמה דוגמאות מכמה נקודות מבט. תלמיד בישיבה מחוייב להיכנס לשיעורים, לפעמים תלמיד אין חשק לעשות זאת, זה דוגמא קלאסית של מטרות מנוגדות. בחיי בני זוג כמובן כמו כל שתי אנשים יש לכל אחד צרכים משלו והמון פעמים הצרכים מנוגדים כמו למשל דבר פשוט כמו שטיפת הבית, האשה רוצה לעשות את זה עכשיו אבל הבעל מעוניין לנוח קודם חמש דקות וכן הלאה על זה הדרך בכל אינטראקציה בין אנשים אנחנו נמצא ניגודיות.

כאמור, מה שיכול להוביל לעימות בין אישי (בשונה מעימות תוך אישי שזה נושא נפרד ומעניין בפני עצמו) הוא כמעט כל דבר, תחרות, השקפות עולם שונות, תגובות מסוימות שקשה לקבל וכן הלאה, אך מה שאני רוצה להציע הוא גישה שונה לחלוטין בהפנמת נושא העימותים והמריבות. עימות אינו מצב שלילי בהכרח למרות הקונוטציה השלילית שלו, לפעמים עימות דווקא

יכול לשרת את האדם בכך שזה מחדד לו את השוני שלו ואת הצרכים המיוחדים שלו. כל העולם פוחד מעימותים, אנשים לא רוצים לריב, אבל ייתכן שבשביל להתפתח ולגדול אנחנו צריכים להרגיל את עצמינו להיות אנשים שלא פוחדים מעימותים, להבין שעומות הוא חלק מהחיים ועלינו לרתום אותו להתפתחות וגדילה, כמובן שאין זה אומר חס ושלום שנושש אלי קרב, אלא אדרבה כתוצאה מהפחד שלנו להתעמת, לעיתים נוותר לחינם על דברים שאנחנו באמת צריכים או לחילופין נגביר את העימות הסמוי וההתקרבות כתוצאה מהימנעות מעימות גלוי, תוך תפיסה מוטעית של המושג 'עימות'.

יש תפיסה רווחת בקהילה העסקית על הציבור הישראלי שכאשר הם באים לעשות עסק, הם מחפשים להוריד את הצד השני כך שהוא יקנה את הסחורה במחיר אפסי והצד השני ירוויח מעט והוא הרבה (אינני נכנס לשורש הטענה והאם היא נכונה), זוהי אולי תפיסה שהשתרשה בנו אך היא תפיסה מוטעית, התרגלנו לתפיסה שבכל עימות יש מנוצח ויש מנוצח ועלי לדאוג שאני אהיה המנוצח, אך זוהי טעות כי האמת היא שבעימות לא צריך להיות מנוצח ומנוצח, בעימות יש בסוף חיבוק ולחיצת יד (אחרי הקורונה, לפחות), המטרה של עימות היא להגיע לשלום והסיבה לעימות היא בגלל שיש עוד אנשים בעולם שעליי להסתדר איתם ולהתחשב בהם ואין זה אומר שעליי ללכת כל הזמן בין הטיפות אלא אדרבה לראות בכך כחלק מהאינטראקציה הנורמטיבית עם בני האדם, כך גם מובא בגמרא בהקשר של לימוד התורה הקדושה 'אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהם' (גיטין מג), ואפשר לבאר על פי האמור שהדרך לאמת ולשלום זה דווקא על ידי המעבר דרך הטעויות והעימותים.

העיקרון המרכזי בדרך לשלום הוא כאמור הגישה שלנו כאשר אנחנו מוצאים אצל מי שמולנו התנגדות לצורך שלנו, אך ברגע שנשנה 'פאזה' יש סיכוי גדול מאד שנשיג את המטרה בלי לפגוע באחר. כאשר לא נבא בגישה של הורדת ידיים שאני צריך להיות למעלה והשני למטה אלא אדרבה אציג את עמדתי תוך כדי שאני מכבד ונותן מקום למי שמולי, כשאפנים שיש גם מקום לרעיונות שלו, למחשבות שלו ולצרכים שלו, זהו הבסיס לפתרון. לכבד את האחר פירושו לעשות מקום לאיך שהוא רואה את הדברים, גם כשאני חושב אחרת אני לא תובע ממך להתפשט מהעקרונות שלך ומהצרכים שלך, אלא מכבד את המקום שממנו באת, אם

נבא לעימות בגישה זו יש סיכוי גדול שנצליח.

מספרים על הרבי מליובאוויטש שלאחר שהיה נפגש עם יהודים הוא היה מזיע מאד כאילו חזר מריצה ארוכת טווח, שאל אותו פעם משמשו, ילמדנו רבינו מפני מה אתה מזיע כל כך. ענה לו הרבי תשובה מדהימה: כאשר אני ניגש לשמוע סיפור של יהודי, בשביל שאוכל להבינו אזי אני עובר לחלוטין לצד שלו, אני פושט את בגדיי ואת נעליי ולובש את בגדיי שלו, אני רואה איך הוא רואה את הדברים ולאחר שאני מרגיש שאני עומד ממש במקום שלו אזי אני חוזר למקום שלי חוזר ולובש שאת בגדיי ורק אז פותח את הפה, זוהי הסיבה למאמץ האדיר. הסיפור הזה ממחיש את הדברים האמורים של לראות את המקום של השני.

רבי נחמן מברסלב בספרו ליקוטי מוהר"ן תורה רע"ז מביא כעין הרעיון הזה וז"ל: "דע קְשִׁישׁ מַחְלֶקֶת עַל הָאָדָם אֵין לַעֲמֵד עֲצָמוֹ כְּנֶגֶד הַשּׁוֹנְאִים, לֹמֵר כְּמוֹ שְׂעוּשָׁה לִי, כֵּן אֶעֱשֶׂה לוֹ כְּנֶגְדּוֹ כִּי זֶה גֹרֵם שְׂהִשּׁוּנָא יָבֹא לְמִבְקָשׁוֹ לְרְאוֹת בּוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, מֶה שֶׁהוּא רוֹצֶה לְרְאוֹת בּוֹ רַק אֲדַרְבָּא רְאִי לָדוֹן אוֹתָם לְכַף זְכוּת וְלַעֲשׂוֹת לָהֶם כָּל הַטּוֹבוֹת וכו'". אפשר גם להכניס פה את אחד הרעיונות המרכזיים בתורתו של רבי נחמן בהקשר של לדון את כל אדם לכף זכות וכפי שמובא בתורה רפ"ב על כך: "דע, כי צריך לדון את כל אדם לכף זכות, ואפילו מי שהוא רשע גמור, צריך לחפש ולמצוא בו איזה מעט טוב, שבאותו המעט אינו רשע, ועל ידי זה שמוצא בו מעט טוב, ודן אותו לכף זכות, על-יד-זה מעלה אותו באמת לכף זכות" (עיין שם בהרחבה). ישנם אנשים שיאמרו שיש ברעיון זה מן הקלישאות, אך האמת היא שאין השתקפות המציאות גדולה מזו כי כאשר אתה נותן מקום למקום שממנו בא האדם ומבין שהוא הגיע עם כל ה'חבילה' שלו לסיטואציה מסוימת ובגלל זה הוא התנהג בצורה מסוימת אזי באמת ניתן למצוא בכל מעשה איזשהו טוב, איזשהו סיבה שהביאה אותו לעשות זאת. את אותו רעיון אפשר גם לשכפל על עצמינו ולמצוא בעצמינו נקודות זכות בתוכנו וכפי שמובא בתורה הנ"ל.

בנוסף, כדי לנסות לפטור את העימות עלינו להתבונן ברעיון שאם נאמץ אותו הוא יכול לעזור לנו בכמה היבטים בחיים. הרעיון הוא שלעולם, הבעיה שלנו היא לא עם המציאות אלא הפרשנות שלנו עם המציאות! כאשר נבין שמה שמנהל אותנו הוא בעיקר הפרשנות וננסה להיכנס למוח שלנו ולהחליף 'דיסקט' אזי יוקל לנו, וזוהי האמת כנראה בכל עימות שיש לנו כי כאשר נתבונן מה יושב בשורש העימות נגלה שזה יושב על פרשנות, והשאלה המרכזית היא כאמור כמה אנחנו מסכימים להיכנס לנעליים של הצד השני, כבני אדם אנחנו צריכים להיות מסוגלים לשים את עצמינו בצד השני. כמובן יודגש שאין זה אומר כלל שעלינו לקבל את דעתו ואפילו כמלוא נימה אלא להבין שממקום מושבו

כך הוא רואה את פני הדברים. בנוסף ככל שנלמד להתגמש עם אנשים אחרים ולבוא לקראתם זה יהיה שלב מכריע בפיתרון העימות.

סיפור יפה בהקשר הזה: רבי שמעלקה מניקלשבורג ואחיו רבי פנחס, שהיו תלמידיו של המגיד ממזריטש, באו אל רבם פעם אחת בשאלה:

המשנה אומרת "חָצֵץ אָדָם לְבָרֶךְ עַל הָרָעָה, כְּשֶׁם שֶׁהוּא מְבָרֵךְ עַל הַטּוֹבָה" (ברכות, פרק ט משנה ה). איך אפשר לקבל את הרעות בשמחה ולברך עליהן? במקום לענות שלח אותם המגיד לבית המדרש. "בבית המדרש יושב רבי זושא ומעשן מקטרת, לכו ושאלו אותו."

הלכו שני האחים לר' זושא וסיפרו לו שהמגיד שלח אותם לשאול אותו איך מברכים על הרעה. ר' זושא לא ענה להם, אלא צחק ואמר: "תמוה בעיני שהוא שלח אתכם דווקא אלי. למה לבקש תשובה על השאלה הזאת ממי שמעולם לא היה לו רע? הרי מיום לידתי ועד היום יש לי רק טוב. צריך לשאול מי שחס וחלילה היה לו רע."

ידעו שני האחים שר' זושא הוא עני גדול שידע סבל רב בחייו ומכך הבינו: מי שמקבל באהבה את כל מה שקורה לו' אינו מרגיש שום רע, וממילא מברך גם על מה שנראה בעיני אחרים כרע. זה אולי הרווח הגשמי שלנו כאן בעולם הזה מהאמונה שזכינו לה מעצם היותינו יהודים וכפי שהתבטא פעם אחד מהצדיקים 'מי שאין לו אמונה חיינו אינם חיים', וזאת מאחר שלאדם ללא אמונה אין את הפריווילגיה לפרשנות מיטיבה ומאירה שכזו והוא כבול לפרשנות של המציאות וממילא אפשר כך להגיע לקשיים ללא יכולת לראות את הטוב שיש בכל דבר.

אנחנו כאן ב'מדרשה החסידית' מתגאים בכך שאנחנו כמוסד חינוכי מאפשרים לתלמידים שלנו לדבר על הכל, לתת מקום לשלל רעיונות ותחושות. תלמיד יודע שהוא יכול לשים הכל על השולחן, אנחנו נקבל אותו ונכיל אותו תוך כדי הכוונה ראויה שתעלה אותו על דרך המלך. כמו כן הדברים ידועים ומפורסמים על החיבור של הצוות והתלמידים שגם כשיש סתירה בצרכים וברצונות תמיד אנחנו זוכרים שהמטרה שלנו היא משותפת ותמיד נדאג שכל תלמיד יהיה מרוצה ויבין את הדרך גם כשיש קשיים. אנחנו מנסים להטביע בתוך ה'דיסק' של כל תלמיד את עקרונות הכבוד לזולת, שבכל עימות שקורה ידע לתת מקום לשני ותמיד יבוא לקראתו, ובהקשר הזה הישיבה מתפקדת כמיקרוקוסמוס של החיים עצמם, כאשר תלמיד יגלה בעימות עם החברים והצוות כאינטראקציה מיטיבה לכל הצדדים ויפנים את העקרונות של הכבוד ההדדי כך הוא יידע להתנהל בחיים עם אשתו לעתיד, עם ילדיו ובכל ענין בצורה שתעזור לו לצמוח ולגדול.

מועצה או מעצמה?

ככל שנרגיל יותר את הנער לקבל החלטות משמעותיות בעצמו,
להתנסות ולחוות את החוויה שבאחריות העצמית.
כך יהפכו תכונות אלו בהמשך להיות חלק בלתי נפרד מאישיותו.

ישראל קולא

בחירות לנציגות השיעור

ז' חשוון תשע"ח: שעת צהריים מוקדמת. נדמה היה כי הפרוזדור

הארוך לבש צורה חדשה. כרזות תלו בכל מקום אפשרי, מהתקרה השתלשלו שלטים שונים. ובתווך עשרות נערים סמוקים מתרוצצים בארשת חשיבות.

תור ארוך משתרך בכניסה לאחד החדרים. כולם רוצים להשפיע ולבחור את המועמד לתפקיד המשמעותי.

בסיום התהליך וספירת הקולות, האולם מלא מקיר לקיר, כולם דרוכים לקראת ההכרזה על התוצאות. "ובכן", מכריז המנחה:

"בפער של 2 קולות בלבד נבחר לראשות המועצה התלמיד החשוב..."

יט אדר תשע"ח: "בעוד יומיים היא"צ של הרה"ק רבי אלימלך מליז'נסק זיע"א," פותח ראש המועצה את הישיבה הקבועה. "רבים מהתלמידים משתוקקים לנסוע להשתטח על ציונו הקד' ואין באפשרותם. מה דעתכם שנקדיש את יום ההילולא להתחבר לדמותו ומשנתו של הצדיק?"

"נשמע מעניין" מציין נציג שיעור ג' "אולי נזמין את המשפיע להתוועדות רצינית?"

סיון תשע"ח: לוח המודעות: 'הודעה חשובה! מועצת התלמידים תתכנס הערב לישיבת היערכות לקראת הקעמפ השנתי. הצעות ופניות אפשר למסור לחברי המועצה עד השעה...'

מחנך ומנהיג

בן יקיר, כיון שכבר אמרנו וכפלנו לך, שיעקר המחנך שלך הנך אתה בעצמך, ואם לא תקום אתה לקחת את רסן הממשלה בידך למשול עליך ולהיות קברניט הספינה להנהיגה, מי יודע אם לא תשבר ותטבע בים הזועף ובעולם הגשמי עם השאיפות הגרועות של האנשים, וכל מוריך ורבותיך לא יועילך אז ח"ו, לכן מוכרחים אנו להשתדל להבינך דבר זה יותר גם לפי דעתך ושנותיך (חובת התלמידים להרה"ק מפייאסאצנא הי"ד)

מבחינה ארגונית, שיתוף התלמידים בעשייה הוא דבר מבורך. תלמידים לוקחים חלק בארגון ותכנון. זה עוזר לקדם דברים.

אך במבט מעמיק יותר, הרעיון הרבה יותר משמעותי.

‘חינוך’ זהו הדרך של מחנך להשפיע על תלמידו. להעביר מסרים, חיזוקים והדרכות. להקנות הרגלים נכונים. ולכוון אותו לצעוד בדרך התורה והיראה.

אך בל נטעה, השיחות והמסרים שהתלמיד מקבל ממחנכיו הם כלי מרכזי כדי לעזור לו למצוא את עצמו ואת דרך הישר. אך הם אמצעי ולא מהווים מטרה בפני עצמה. המטרה המרכזית היא לעזור לנער להיות עובד ה’ מבחירה, יציב ועצמאי ובעיקר לקבל אחריות בלעדית לחייו הרוחניים והגשמיים.

על הנער להיות ‘מנהיג’ ובראש ובראשונה מנהיג לעצמו. כי לולא תכונה זאת הוא יהיה תלוי תמיד בגורמים חיצוניים שעשויים להשתנות בצוק העיתים.

גם במידה והנער יתרגל לפעול לאור ההנחיות וההדרכות שקיבל,

עדיין חסר חלק משמעותי בהתפתחות הרוחנית שלו. ההבנה וההבשלה הפנימית שתחזיק אותו ותשמור עליו מכל סערה.

על המחנך לאפשר לתלמידו לקחת אחריות על עצמו בצורה הדרגתית, להיות עצמאי בעבודת ה’, ובעיקר מנהיג שיודע לבחור את ההחלטות הנכונות בצורה מושכלת.

נשאלת השאלה, כיצד? איך מחנך יכול להפוך את תלמידיו ממונהגים למנהיגים?

אפשר להאריך במענה לשאלה זו, אך אנו נתמקד בפן אחד. החלק המעשי - ככל שנרגיל יותר את הנער לקבל החלטות משמעותיות בעצמו, להתנסות ולחוות את החוויה שבאחריות העצמית. כך תכונות אלו יהפכו בהמשך להיות חלק בלתי נפרד מאישיותו.

המועצה ככלי חינוכי

אגדת עם מפורסמת. מתארת ארץ רחוקה בה החליטו האזרחים לבחור שר ומושל באמצעות הגרלה בה ישתתפו כל התושבים ללא יוצא מן הכלל. הם לא לקחו בחשבון שבצורה שוויונית זו אף ילדים ופעוטות, נכים ובעלי מום נכללים בין המועמדים להנהגה. בסופו של דבר, בגורל יצא כי ילדון בשנה העשירית לחייו יקבל את שרביט המלוכה. התושבים הנאמנים קיבלו על עצמם בחשש קל את הילד כמנהיגם. מה כבר ילד יודע לעשות?

ויהי לפלא, הילד נכנס לתפקיד בצורה יוצאת מן הכלל. וכעבור תקופה הוביל והנהיג את הארץ כמושל ותיק ומנוסה. איננו יודעים מהם ההשלכות הפסיכולוגיות שקרו לילד כתוצאה מעודף לקיחת האחריות, אך על אגדה כידוע לא שנוהגים לשאול שאלות.

ההסבר לתופעה מובן בהחלט. הילד קיבל הזדמנות מעשית לקחת אחריות. ברגע שנער מקבל תפקיד ומשמעות הוא כבר יתאים את עצמו לסיטואציה. כמובן שזה חייב לקרות בצורה הדרגתית ועם תמיכה מלאה שלא אנשי החינוך.

ובכן, מועצת התלמידים משמשת כגורם משמועתי להפוך את התלמיד למחנך לעצמו.

אז מהי מועצת התלמידים?

כדי להבין במה הדברים אמורים, בחרנו לראיין את ארבעת נציגי המועצה הנוכחיים, נציג לכל שיעור. לשמוע מהם כיצד הם חווים את הדברים מזווית הראיה שלהם:

מה מניע בחור במדרשה שמשקיע שעות בלימודים, ובקושי מוצא זמן לעצמו. להקדיש זמן והשקעה עבור המועצה?

מ.ו. נציג שיעור א': בעיקר הרצון לתרום ולעזור לחברים ולמדרשה, היכולת לקדם רעיונות ומיזמים שונים. ובנוסף שאיפה אישית שלי לגבש ולקדם מיזמים לגיבוש בין התלמידים.

יו"ר מועצת התלמידים

הבה"ח מרדכי הלברשטאם ניו"ו

בעולם של היום קשה לנו לדמיין חיים ללא מגשרים. נמצא אותם בכל מקום אפשרי והדוגמה האופיינית לצורך במגשרים - היא ללא ספק תקופת משבר הקורונה שעברה עלינו. בכל יום שמענו סכסוך עבודה פה, הפגנת עובדים שם, מחאת עצמאיים ועוד רבים וטובים ובעצם מי לא. אבל אם נרד לפרטים, בסופו של דבר אף אחד לא קיבל את מה שהוא רצה דרך הצעקות והמחאות. בפועל אלו שקיבלו משהו את רצונותיהם זה רק תודות לישיבה סביב שולחן עגול עם האנשים הרלוונטיים. כי הדרך להרוויח משהו או להגיע לפשרה היא רק על ידי הידברות ושיח הדדי וענייני.

וזו מטרת מועצת התלמידים כשם שישנם וועדי עובדים ארגוני מורים ועוד כהנה וכהנה, זהו תפקידה של המועצה לגשר בין הצוות והנהלת המדרשה לבין התלמידים. להעביר את קולו של כל תלמיד באשר הוא.

היבט משמעותי נוסף יש בייעודה של המועצה. ליצור בקרב תלמידי המדרשה אחוות רעים ולהפוך אותם למעין משפחה. בצורת גיבוש ומיזמים שונים. מועצת התלמידים אף דואגת לחיזוק בעבודת ה', לקיים התוועדויות ביא"צ של גדולי התורה והחסידות. להביא מרצים ותוכניות שונות.

בכל התחום שנוגע לפעילויות שונות חברי המועצה לוקחים חלק פעיל, כגון נסיעות וטיולים, מערכת החוגים וכן לבקר ולבדוק את תנאי המחיה ושיפור תנאים בפנימייה.

אז איך זה קורה?

בכל שנה מקיימים בחירות פנימיות בכל כיתה, בהם נבחר נציג לכיתה על ידי תלמידי כיתתו. לאחר שנבחרים כל נציגי הכיתות בוחרים יו"ר. היו"ר נבחר על ידי כלל התלמידים ואנשי הצוות, ההתמודדות לתפקיד היו"ר מתאפשרת לתלמידי השיעורים הבוגרים בלבד.

במועצה חברים היו"ר וארבעת נציגי הכיתות. הם מקיימים את דיונים וישיבות קבועות יחד עם נציג הצוות שהוא האמון על הנושא מטעם המדרשה.

במסגרת המועצה כל נציג מקבל תחום עליו הוא אמון. שנמצא תחת אחריותו. לדוגמה אחראי על הנסיעות וטיולים, אחראי על מערכת חוגים ועוד.

ישיבת מועצה מתקיימת אחת לשבוע בהשתתפות כלל החברים. בישיבה דנים במגוון נושאים החל מבקשות התלמידים, נושאים הטעונים שיפור במדרשה, ועובר דרך תכנון והוצאה לפועל של סיורים תחרויות ועוד.

אחת לכמה שבועות מתקיימת ישיבת עדכון עם הנהלת המדרשה במסגרתה הצוות מקבל עדכון אודות תכוניות עתידיות. וכן מעבירים אליהם את הבקשות הרלוונטיות.

המוטו המרכזי של המועצה הוא אימון מוחלט בכוחם וביכולתם של הנציגים לפעול למען הכלל.

בברכת 'ויהי נועם ה' עלינו ומעשה ידינו כוננה'

מרדכי הלברשטאם

מ. ר. נציג שיעור ב': תמיד היה לי חלום להשפיע וליזום. ומיד ששמעתי על רעיון המועצה, אמרתי לעצמי זו ההזדמנות להגשים את החלום ולנסות להשפיע ולעבוד למען כל השיעור שלי. בנוסף תמיד כואב לי לראות התרחשויות שאני חושב שיכלו להיראות אחרת ולכאורה אין מה לעשות, לכן זה המקום להצליח לשנות ולהזיז דברים.

א. ק. נציג שיעור ג': בתור בחור שאכפת לו וחשוב לו מהסביבה שאני נמצא בה, ראיתי זאת כהזדמנות נהדרת לשנות ולשפר ולהשפיע, הן בתנאים רוחניים והן בתנאים גשמיים כי בעיניי תמיד אפשר לשנות להשפיע ולשפר עוד ועוד.

שלום נח ר. נציג שיעור ד': אחד הערכים המרכזיים שמנחילים במדרשה הוא נושא הנתינה וההתנדבות. "לעשות למען האחר

זהו מזון לנשמה" כך נוהג הרב בומבך לומר לנו לעתים קרובות. ומכוח הבנה זו החלטתי השנה להתמנות לנציג שיעור ד' במועצת התלמידים. אני חפץ לתרום מבלי לקבל תגמול, לחוות את התחושה של נתינה ללא קבלת תמורה (אגב תחושה נפלאה).

ברמת השטח מה הייעוד של מועצת התלמידים?

מ. ו. נציג שיעור א': גוף שדואג לתלמידים ולצרכים שלהם, בישיבות מועצה הקבועות שמתקיימות אחת לשבועיים, אנו מעלים את כל הפניות של התלמידים, וחושבים כיצד לטפל ולפתור. ובנוסף גוף המקשר בין ההנהלה לבין התלמידים, פניות יותר משמעותיות אנו מעלים בישיבה שמתקיימת אחת לחודש עם ההנהלה ודואגים לסידור הדברים.

מ. ר. נציג שיעור ב': להיות שליחים נאמנים להעביר את קולות התלמידים לצוות. וליזום פעילויות שונות, לעשות אווירה טובה ובעיקר לדאוג שיהיה טוב לתלמידים בישיבה.

א. ק. נציג שיעור ג': המועצה זהו גוף שנועד לקשר בין התלמידים לבין הצוות,

להוביל ולקדם פרויקטים חברתיים, שנוצרים מתוך הבנה שהכוח והאחריות הם בידיים שלנו.

שלום נח ר. נציג שיעור ד': ייעוד מועצת התלמידים הוא בראש ובראשונה לייצג את כלל התלמידים במדרשה בפני הצוות בצורה מרוכזת ויעילה. המועצה מתכנסת אחת לשבועיים ביחד עם מנהל הפנימיה הרב קולא, ואחת לחודש עם ראש המדרשה הרב בומבך וההנהלה.

מה השליחות שלך?

מ. ו. נציג שיעור א': א. שבקשות התלמידים יקבלו מענה בהקדם האפשרי. ב. השקעה מקסימלית בפן החברתי.

מ. ר. נציג שיעור ב': לעשות את השליחות שלי בצורה טובה ביותר ולא לאכזב אף תלמיד מהשיעור שלי.

א. ק. נציג שיעור ג': להיות קולם של התלמידים, ובתור אחד ששם לב לפרטים הקטנים לדעת איזה דברים באמת חשובים לתלמידים.

חברותך במועצה משפיעה עליך/מקדמת אותך בחיך האישיים?

מ. ו. נציג שיעור א': וודאי. במס' מישורים: לא להיבהל מלקחת ע"ע פרויקטים ויוזמות. לבצע משימות, ארגון וסדר. ולעמוד בזמנים וביעדים בביצוע משימות שונות.

מ. ר. נציג שיעור ב': עצם הנוכחות שלי במועצה נותנת לי ביטחון כי תלמידים סומכים עליי, חברים בחרו בי לתפקיד! ובוודאי משפיע על חיי האישיים ובונה אותי.

א. ק. נציג שיעור ג': אני בעצמי נדהמתי לראות עד כמה. למדתי אחריות מהי, למדתי שדברים טובים קורים אפילו אם זה דורש זמן, למדתי שלא הכל שחור לבן וצריך להבין גם את הצד השני.

שלום נח ר. נציג שיעור ד': ההתנדבות משפיעה במודע ובלא מודע עליי ועל כל התלמידים המדרשה, המעצה מקדמת אותנו גם בחיים האישיים, אם זה בשיח מכובד בין אנשים או בהתנהלות טובה יותר וכמובן הערך ההתנדבותי.

זה באמת עובד? חברותך במועצה מאפשרת לך להשפיע ולקדם דברים?

מ. ו. נציג שיעור א': כמובן

מ. ר. נציג שיעור ב': בוודאי, ראשית אני יושב בפנים ואני רואה עד כמה ראש המועצה והנציגים עובדים ופועלים לקדם דברים. ובשטח אפשר לקחת לדוגמה את המסע שהתקיים בחורף, איך שהכול התנהל בצורה טובה וכולם היו מרוצים בס"ד.

א. ק. נציג שיעור ג': ברור! ברגע שיש צוות קשוב שאכפת להם ואתה כתלמיד יודע מה התלמידים רוצים אני מצליח להשפיע ולקדם המון דברים.

מה הדבר המשמעותי והמרכזי ביותר שיש במועצת התלמידים?

מ. ו. נציג שיעור א': הבמה לתלמידים, ההבנה והאימון שאנחנו יכולים להוביל דברים. ושסומכים עלינו.

מ. ר. נציג שיעור ב': שיש כוח וסמכות למועצה לעשות גם דברים גדולים, כמו למשל הפרויקט של חידוש ארון הקודש וההיכל.

א. ק. נציג שיעור ג': עד כמה יש יכולות וכוח השפעה לתלמידים, יש לתלמיד את האפשרות להשפיע ולהטביע חותם במדרשה.

משיגה בישיבה כלשהי מתייעץ אתך האם להקים מועצה לתלמידים? מה היית עונה לו?

מ. ו. נציג שיעור א': בוודאי, המועצה מעצימה את התלמידים, ומקנה להם ביטחון רב. זה כמו שיגיע מרצה וישב בצד ולא ידבר. או שהמרצה יקבל את המיקרופון ליד.

מ. ר. נציג שיעור ב': חד משמעית כן, זה משפר את התחושה של התלמידים, ואף עוזר לתלמידים ללמוד בצורה יותר טובה.

נציג שיעור ד' - שלום נח רייצר

מטרות מועצת התלמידים במדרשה:

< לייצג את צרכי התלמידים בפני הנהלת המדרשה,

< לדאוג לרווחת התלמידים,

< לפתח את ערך האחריות בקרב התלמידים,

< לגשר בין התלמידים, ובין הנהלת המדרשה,

< להכשיר את הנציגים לשיח מכבד בין קהל התלמידים

ברוח הולמת תוך הקפדה על ערך הכבוד ההדדי,

< לחנך למערבות ולשותפות חברתית,

< ליזום פעילויות חסד והתנדבות בקהילה,

< להקנות מיומנויות של התנהגות במסגרות ניהול

ציבוריות (כמו ניהול מו"מ, התמודדות עם קונפליקטים,

פתרון הוגן, גישור, דיונים בדילמות ערכיות וכד'),

א. ק. נציג שיעור ג': חד משמעית כי אפילו שאתה רוצה את

הטוב ביותר לתלמידים לפעמים אתה פשוט לא יודע מה הטוב עבורם. והמועצה דואגת להשמיע את קולם של כל התלמידים.

וגם התלמידים לומדים כל כך הרבה על אחריות אישית ומבינים שאם הם רוצים הם יכולים.

שלום נח ר. נציג שיעור ד': בהחלט, משום שהמעצה אינה רק גוף שמייצג את התלמידים בפני הצוות (שזה לבד דבר מאוד חשוב) אלא גם מעניקה בדרך אגב ערכים משמעותיים לנציגים ולתלמידים, כישורי חיים חשובים מאוד.

ולמעשה:

נמצאים אנו למדים שמועצת התלמידים משמשת ככלי חינוכי מדרגה ראשונה. ומלמדת את התלמיד לקחת אחריות, מעצימה אותו ומאפשרת לו לחוות וללמוד כיצד להיות מחנך לעצמו. רוצים לראות איך זה עובד, מוזמנים להגיע לביקור במדרשה החסידית.

המדרשה החסידית לצעירים

בְּצַעֲרוֹתַי בְּעֶרְהָ בִּי אֵשׁ וְחֻשְׁבֹּתַי
לְתֵקֵן אֶת כָּל הָעוֹלָם, לְכַשְׁגְּדֵלְתִי
נִתְּיָאֲשֵׁתִי מִלְתֵּקֵן אֶת הָעוֹלָם
וְחֻשְׁבֹּתַי לְתֵקֵן אֶת בְּנֵי עִירִי,
וְכִשְׁנוֹכְחֹתִי לְדַעַת שְׁגָם זֶה אֵינוֹ
אֶפְשָׁרִי חֻשְׁבֹּתַי לְתֵקֵן אֶת מְשִׁפְחֹתִי,
וְכִשְׁזֶה לֹא עָלָה בְּיָדִי הִגַּעְתִּי לַמַּסְקָנָה
שֶׁעָלִי לְתֵקֵן אֶת עֲצָמִי, כְּשֶׁעָבַדְתִּי
עַל עֲצָמִי מִמִּילָא מְשִׁפְחֹתִי הוֹשְׁפָעָה
מִכָּף, וּמִמִּילָא כָּל בְּנֵי עִירִי וּמִמִּילָא כָּל
הָעוֹלָם כּוּלוֹ.

(הרה"ק רבי חיים מצאנז)